

Studentenoordelen experiment
Ruim Baan voor Talent

Eindrapport

Research voor Beleid

Studentenoordelen experiment Ruim Baan voor Talent

Eindrapport

Een onderzoek in opdracht van het
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Sara Surachno
Sjoerd Roodenburg
Arnold Ziegelaar

B3195

Leiden, 5 oktober 2006

Voorwoord

In opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft Research voor Beleid een evaluatie uitgevoerd van het experiment 'Ruim baan voor talent'. Het ging hierbij om de tevredenheid van deelnemende studenten aan de opleidingen in het kader van het experiment. In deze eindrapportage wordt verslag gedaan van de bevindingen.

Het doel van het onderzoek is om vast te stellen op welke onderdelen de experimentele opleidingen beter scoren dan de reguliere opleidingen. Verder wordt inzicht verkregen in de facetten van de opleidingen die in de beleving van studenten evengoed of beter zijn in de reguliere studies. Deze informatie kan ertoe bijdragen dat onderwijsinstellingen verdere verbeteringen aanbrengen en (nog beter) aan de verwachtingen van studenten voldoen.

Het onderzoek bestond uit een kort telefonisch interview met medewerkers van de onderzochte experimentopleidingen en een enquête onder de deelnemers aan de experimenten. De scores van de deelnemers zijn afgezet tegen die van studenten aan reguliere opleidingen, zoals onderzocht in de Nationale Studenten Enquête voor de jaarlijks verschijnende Keuzegids Hoger Onderwijs. Wij willen alle personen die hebben meegewerkt aan het onderzoek van harte bedanken.

Het onderzoek is uitgevoerd door Sara Surachno en Sjoerd Roodenburg en begeleid door ondergetekende.

Arnold Ziegelaar
Projectleider

Inhoudsopgave

Samenvatting en conclusie	7
1 Inleiding	9
2 Opzet en verloop van het onderzoek	11
2.1 Onderzoeksvragen	11
2.2 Onderzoeksopzet en verloop	11
3 Resultaten	15
3.1 Universiteit Utrecht: University College en Roosevelt Academy	16
3.2 Universiteit Utrecht: Bestuurs- en Organisationswetenschap	18
3.3 Universiteit van Tilburg: Bestuurskunde	20
3.4 Erasmus Universiteit Rotterdam: International Business Administration	22
3.5 Hogeschool Zuyd: Fysiotherapie	24
3.6 Internationale Hogeschool Breda: Media en Entertainment Management	26
3.7 Vrije universiteit: Social Psychology	28
3.8 Rijksuniversiteit Groningen: masters Biomolecular Science en Medical and Pharmaceutical Drug Innovation	29
3.9 Hogeschool INHOLLAND: Management, Economie en Recht	31
4 Globaal beeld van experimenteel versus regulier	35
Literatuur	37
Bijlage 1 Vragenlijst Bachelor (Nederlands)	39
Bijlage 2 Vragenlijst Master (Nederlands)	51

Samenvatting en conclusie

In dit onderzoek hebben we de studenttevredenheid over experimentele opleidingen in het hoger onderwijs onderzocht. In het kader van de evaluatie van het programma Ruim baan voor talent hebben we elf opleidingen van in totaal acht onderwijsinstellingen bekeken. Deze experimentele opleidingen zijn:

- Universiteit Utrecht: University College en Roosevelt Academy
- Universiteit Utrecht: Bestuurs- en Organisationswetenschap
- Universiteit van Tilburg: Bestuurskunde
- Erasmus Universiteit Rotterdam: International Business Administration
- Hogeschool INHOLLAND: Management, Economie en Recht
- Hogeschool Zuyd: Fysiotherapie
- Internationale Hogeschool Breda: Media en Entertainment Management
- Vrije Universiteit Amsterdam: Social Psychology
- Rijksuniversiteit Groningen: masters Biomolecular Science, Medical and Pharmaceutical Drug Innovation

De studenten van de masteropleidingen Nanoscience en Evolutionary Biology van de Rijksuniversiteit Groningen zijn uiteindelijk niet bevestigd, omdat wij niet tijdig over de contactgegevens van de studenten konden beschikken.

We hebben de resultaten vergeleken met de resultaten van vergelijkbare reguliere opleidingen, zoals onderzocht in de Nationale Studentenenquête voor de Keuzegids Hoger Onderwijs. Er is gekeken naar de aspecten Inhoud, Keuze, Loopbaan, Samenhang, Studeerbaarheid, Werkvormen, Communicatie, Docenten, Gebouwen, en Faciliteiten.

In totaal hebben 428 studenten van experimentele opleidingen meegewerkt aan het onderzoek, tegen een populatie van 1209, een responspercentage van 35,4 %. Het gemiddelde responspercentage *per opleiding* is 42,8%.

Overzicht Scores experimentele opleidingen t.o.v. gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen

	Inhoud	Keuze	Samenhang	Werkvormen	Loopbaan	Docenten	Communicatie	Studeerbaarheid	Gebouwen	Faciliteiten	Totaal
UCU	+	0	0	+	0	+	+	0	-	0	+
RA	+	0	0	0	0	+	+	0	0	0	+
UUBO	0	+	+	+	+	0	0	+	+	0	+
UvT	0	-	0	+	+	+	0	0	0	0	0
EUR	0	0	0	-	0	0	0	+	0	0	0
Zuy	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+	+
IHB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VU	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
RUG1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RUG2	+	0	+	+	0	+	0	+	0	0	+
HIH	0	0	0	+	0	0	0	-	0	0	0

UCU= Universiteit Utrecht, University College
 RA= Universiteit Utrecht, Roosevelt Academy
 UUBO= Universiteit Utrecht, Bestuurs- en Organisationswetenschap
 UvT= Universiteit van Tilburg, Bestuurskunde
 EUR= Erasmus Universiteit Rotterdam, International Business Administration
 Zuy= Hogeschool Zuyd, Fysiotherapie
 IHB= Internationale Hogeschool Breda, Media en Entertainment Management
 VU= Vrije Universiteit, Social Psychology
 RUG1=Rijksuniversiteit Groningen, Biomolecular Science
 RUG2=Rijksuniversiteit Groningen, Medical and Pharmaceutical Drug Innovation
 HIH= Hogeschool INHOLLAND, Management Economie en Recht

Als we naar het totaalbeeld kijken valt op dat de scores voor Werkvormen, Docenten en Inhoud vaak significant hoger zijn bij de experimenten dan bij vergelijkbare reguliere opleidingen. De waardering voor Werkvormen is bij zeven experimenten significant hoger dan bij het gemiddelde van de reguliere varianten. Dit is te verklaren door de vernieuwende werkvormen die van veel experimentele opleidingen integraal deel uitmaken. Bij de meeste experimentopleidingen worden studenten via werkbijeenkomsten en projectopdrachten intensief bij de opleiding betrokken. De kwaliteit van docenten, bij zes experimenten significant hoger gewaardeerd dan het gemiddelde van de vergelijkingsopleidingen, is een element in het beoordelingskader bij de aanvraag van experimenten. De score van inhoud (bij vijf opleidingen significant hoger gewaardeerd) wordt mogelijk positief beïnvloed door het hogere niveau van de studiestof. Ook de redelijk hoge score voor Studeerbaarheid, Samenhang en Loopbaan (bij vier experimenten een significant hogere waardering) hoeft geen verbazing te wekken, gezien de aandacht die er bij alle experimenten ligt op kleinschaligheid van de opleiding, het vormen van hechte kennisclusters en de intensieve begeleiding. Ook de relatie met onderzoek en het beroepenveld is vaak onderdeel van het experiment.

Opvallend is dat de onderzochte reguliere voorlopers van de experimenten beter scoren dan de experimenten zelf. Dit heeft mogelijk te maken met de populatie van het onderzoek, waarbij voor de experimenten alleen eerstejaars zijn ondervraagd. Verder kan de verklaring liggen in hogere verwachtingen van de studenten in de experimenteeroopleidingen, en eventuele opstartproblemen.

Er zijn geen elementen die over de hele linie significant slechter scoren bij de experimentopleidingen. Een aantal experimentopleidingen scoort echter ook niet significant beter over de hele linie. Aspecten als communicatie, gebouwen en faciliteiten laten weinig opvallende verschillen zien.

1 Inleiding

Een hoger onderwijsniveau in het hoger onderwijs

De ambitie van het kabinet is om tot de top van de Europese kenniseconomieën te behoren. In 2010 dient daarom 50% van de beroepsbevolking een opleiding in het hoger onderwijs (HO) succesvol te hebben afgerond. Wat betreft instroom in het hoger onderwijs kan Nederland die doelstelling realiseren, maar wat betreft het percentage HO-gediplomeerden scoort Nederland laag. Differentiatie in het aanbod zou een mogelijkheid zijn om studenten 'te boeien en te binden'. De HO-instellingen dienen aan te sluiten bij studiewensen en -patronen van studenten. Een interne differentiatie van een opleiding in een apart programma voor extra getalenteerde studenten naast een regulier programma voor studenten met een gemiddelde motivatie en aanleg kan hiervoor een middel zijn.

Selectie vooraf kan dienen om de juiste studenten, qua motivatie, doelstellingen, verwachtingen en te verrichten inspanningen, te matchen aan een speciaal programma. Dit programma voldoet aan specifieke eisen wat betreft aspecten als contact tussen docent en student, de samenstelling van de studiegroepen en de kleinschaligheid van het onderwijs.

In september 2005 zijn de eerste experimenten gestart om voor een aantal kwalitatief hoogwaardige opleidingen in het HBO en WO extra toelatingseisen te stellen, namelijk collegegeldverhoging en/of selectieve toelating van studenten op basis van talent en motivatie. Dit geldt voor opleidingen met 'een erkende evidente meerwaarde'. De commissie 'Ruim baan voor talent' stelt in haar advies van november 2004¹ dat gedacht kan worden aan elementen als:

- Uitstekende studiebegeleiding;
- Internationale oriëntatie;
- Verbinding met zwaartepunten in het onderzoek;
- Aanbod van speciale topcursussen;
- Kwaliteit van docenten;
- Combinaties van leren en werken;
- Het profijt dat de student op de arbeidsmarkt heeft van de opleiding.

Deze elementen zijn opgenomen in het beoordelingskader dat de commissie in augustus 2004 aan de instellingen en de Tweede Kamer heeft gezonden².

Experimentele opleidingen

Er is dus sprake van een uitdagend opleidingsprogramma dat extra getalenteerde en/of gemotiveerde studenten vanuit meerdere invalshoeken voorbereidt op het vervullen van maatschappelijke en wetenschappelijke sleutelfuncties.

Bij de toegang tot de opleiding worden aan de studenten eisen gesteld. Er is sprake van alleen selectieve toelating, van collegegeldverhoging en selectieve toelating én alleen collegegeldverhoging. De eerste ronde van het experiment is in september 2005 van start gegaan en betreft de volgende opleidingen:

¹ Advies Commissie Ruim baan voor talent. Den Haag: november 2004

² Beoordelingskader Commissie Ruim baan voor talent. Den Haag: augustus 2004

Selectieve toelating

- Universiteit Utrecht: University College Utrecht
- Universiteit Utrecht: Roosevelt Academy Middelburg
- Universiteit Utrecht: Bestuurs- en Organisationswetenschap
- Rijksuniversiteit Groningen: Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen (Biomolecular science en Medical and Pharmaceutical Drug Innovation, Evolutionary Biology en Nanoscience*)
- Universiteit van Tilburg: Bestuurskunde
- Erasmus Universiteit Rotterdam: International Business Administration

Collegegeldverhoging

- Vrije Universiteit Amsterdam: Masteropleiding Social Psychology

Selectie + collegegeldverhoging

- Hogeschool INHOLLAND: Management, Economie en Recht
- Hogeschool Zuyd: Fysiotherapie
- Internationale Hogeschool Breda: Media en Entertainment Management

Evaluatie

Dit conceptrapport betreft een onderdeel van de evaluatie van de experimenten in het kader van Ruim Baan voor Talent die in september 2005 zijn gestart, te weten: de mate van tevredenheid onder studenten die de opleidingen volgen.

---

* de masteropleidingen Nanoscience en Evolutionary Biology zijn vanwege niet tijdig beschikbaar komen van contactgegevens niet opgenomen in dit studenttevredenheidsonderzoek

2 Opzet en verloop van het onderzoek

2.1 Onderzoeksvragen

De doelstelling van de evaluatie is als volgt:

De vaststelling van het verschil in tevredenheid met aspecten van de opleiding tussen studenten van de experimentele opleidingen en reguliere studenten van dezelfde of sterk gelijkende opleidingen.

De volgende onderzoeksvragen komen aan bod:

1. Op welke aspecten kijken de oordelen van de 'experimentele' studenten af van de reguliere studenten?
  - Inhoud van de studie
  - Keuzeruimte
  - Samenhang
  - Werkvormen
  - Voorbereiding loopbaan
  - Docenten
  - Organisatie van de opleiding
  - Faciliteiten van de opleiding
  - Faciliteiten van de studieomgeving
2. Hoe groot zijn deze afwijkingen?
3. Wat zijn potentiële verklaringen voor deze afwijkingen?
4. Zijn eventuele verschillen gerelateerd aan de inherente verschillen tussen het honoursprogramma en de reguliere opleiding?
5. Welke aspecten behoeven aandacht/verbetering wil men de tevredenheid van de studenten (verder) verhogen?

2.2 Onderzoeksopzet en verloop

Voor het onderzoek zijn eind mei de 8 instellingen benaderd, die onderdeel zijn van Ruim Baan voor Talent in verband met 13 opleidingen die aangewezen waren als experiment. Uiteindelijk is bij 11 van die 13 opleidingen de studenttevredenheid onderzocht.

Vergelijking opleidingen

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden hebben de studenten een rapportcijfer gegeven voor de verschillende aspecten van hun opleiding. De studenten van de experimentele opleidingen hebben dit in juni/juli 2006 gedaan via een webenquête. De studenten van reguliere opleidingen hebben hun oordeel in 2004, 2005 of 2006 gegeven door middel van een telefonische enquête in het kader van een ander onderzoek voor de Keuzegids Hoger Onderwijs. Voor al deze enquêtes is (ongeveer) dezelfde vragenlijst gebruikt. In de vragenlijst van 2006 zaten twee vragen meer dan in de versie van 2005, waarin weer twee vragen meer zaten dan in de versie van 2004. De kleine verschillen tussen de vragenlijsten van de verschillende jaren zijn goed bekeken. Bij de

analyse is hier rekening mee gehouden door de extra vragen te schrappen, zodat een juiste vergelijking mogelijk werd tussen de oordelen van studenten van verschillende jaren.

De vergelijkbare reguliere opleidingen zijn gekozen op aanwijzing van de contactpersonen binnen de experimentinstellingen, en via raadpleging van clustering van opleidingen in de Keuzegids Hoger Onderwijs

Keuze van respondenten

De mate van tevredenheid onder studenten over de inhoud van het studieprogramma, is een belangrijk onderdeel van de evaluatie. Aangezien de inhoud van een opleiding zeer kan variëren van studiejaar tot studiejaar, is gekozen om studenten van één studiejaar te laten participeren in het onderzoek. Het lag voor de hand om eerstejaarsstudenten te nemen, omdat het experiment pas *sinds september 2005* loopt en het in bijna alle gevallen (mede) *een selectie aan de poort* betreft. Een uitzondering hierop vormen de studenten van de vier opleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen. Hier hebben we namelijk voor de eerste- en tweedejaarsstudenten gekozen, omdat het aantal studenten dat deze opleidingen volgt erg klein is.

Benadering van respondenten

We hebben bij elke instelling een contactpersoon benaderd en een kort telefonisch interview gehouden over de opleiding. Tevens fungeerde deze contactpersoon als brug richting de studentengegevens en de studenten zelf. Het oorspronkelijke plan was om via de contactpersoon e-mailadressen van de studenten te verkrijgen. Bij een aantal contactpersonen stuitte dit op bezwaren vanwege privacyoverwegingen. Met deze contactpersonen is de afspraak gemaakt dat verzenden van de e-mail met inloggegevens voor de enquête via hen zou lopen. In andere gevallen hebben we via (een of meerdere) doorverwijzingen de beschikking gekregen over de e-mailadressen van de studenten. In vier gevallen werden de e-mailadressen van studenten aan ons verstrekt, in zeven gevallen ging men akkoord met het doorsturen van een uitnodiging aan studenten tot deelname aan het onderzoek. In twee gevallen is aan een aanvankelijke toezegging geen gehoor gegeven door de instelling, waardoor de studenten van de Groningse masteropleidingen Nanoscience en Evolutionary Biology niet zijn bevraagd.

Respons en representativiteit

Er is geen sprake van een steekproef. Per opleiding zijn namelijk alle relevante studenten benaderd. Per opleiding heeft gemiddeld 42,8% van de studenten meegedaan aan de webenquête. Dit percentage had hoger kunnen zijn als het onderzoek op een ander tijdstip was uitgevoerd. Nu vond de enquête plaats aan het eind van het studiejaar. De meeste studenten hadden tentamens in deze periode en een deel was mogelijk al op vakantie.

Tabel 2.1 Studentenoordelen experiment Ruim Baan voor Talent

Studentenoordelen experiment Ruim Baan voor Talent	respons	populatie	Respons percentages
Erasmus Universiteit Rotterdam	66	344	19,2%
Hogeschool INHOLLAND	2	11	18,2%
Hogeschool Zuyd	36	120	30,0%
Internationale Hogeschool Breda	32	117	27,4%
Rijksuniversiteit Groningen, Biomolecular Sciences	7	11	63,6%
Rijksuniversiteit Groningen, Medical and Pharmaceutical Drug Innovation	4	8	50,0%
Roosevelt Academy Middelburg	124	228	54,4%
Universiteit van Tilburg	13	42	31,0%
Universiteit Utrecht	42	96	43,8%
University College Utrecht	90	219	41,1%
Vrije Universiteit Amsterdam	12	13	92,3%

Vragenlijst

De vragenlijsten die voor dit onderzoek gebruikt zijn, zijn (bijna) identiek aan de vragenlijsten die voor de Keuzegids gebruikt zijn. Er waren 4 vragenlijsten, namelijk; een Engels- en Nederlandstalige versie voor bachelorstudenten en een Engels- en Nederlandstalige versie voor masterstudenten. De Nederlandstalige vragenlijsten zijn opgenomen in bijlagen 1 en 2.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk geven we de resultaten van het onderzoek weer. Dit betreft de oordelen van studenten over aspecten van de experimentele opleidingen. We vergelijken deze met studentoordeelen over verwante reguliere opleidingen.

In het onderstaande zijn we vooral gericht op de beantwoording van de volgende twee vragen:

- Over welke aspecten zijn studenten relatief tevreden? (vergeleken met reguliere studenten)
- Over welke aspecten zijn studenten relatief ontevreden? (gezien de mate van aandacht die door de opleiding hieraan besteed wordt)

De bevroegde aspecten

De tien aspecten waarop de opleidingen met elkaar vergeleken worden zijn:

Inhoud, keuze, samenhang, werkvormen, loopbaan, docenten, communicatie, studeerbaarheid, gebouwen en faciliteiten. De scores op de verschillende aspecten zijn berekend door het optellen van de itemscores die bij het aspect horen.

Het aspect *Inhoud* is samengesteld uit vragen over niveau van toetsing en beoordeling, het niveau en de mate waarin de studiestof interessant is. *Keuze* gaat in op de ruimte voor bij- en keuzevakken, de mogelijkheid om studie in het eigen tempo te volgen, het kiezen van een specialisatie en de mogelijkheid om in het buitenland te studeren of stage te lopen. *Samenhang* heeft betrekking op de koppeling tussen theorie en praktijk, samenhang tussen vakken en tussen studiejaar. Bij *Werkvormen* wordt gevraagd naar de mate waarin de student wordt aangezet tot actief leren toepassen van de stof, het stimuleren van een kritische instelling en de ruimte voor het oefenen van praktische vaardigheden. *Loopbaan* heeft betrekking op het beeld van beroep en arbeidsmarkt, het opdoen van beroepservaring en de verbinding met onderzoek. De studenten wordt als het gaat om *Docenten*, gevraagd naar de inhoudelijke deskundigheid, het vermogen om studiestof helder over te dragen en het contact en de feedback van docenten richting studenten. *Communicatie* betreft de tijdige bekendmaking van beoordelingen, voorlichting over rechten en plichten van de student, informatie over vakkenaanbod, tijden en andere praktische zaken, en de mate van betrokkenheid bij evaluatie en beleid van de opleiding. *Studeerbaarheid* betreft de haalbaarheid om het a) het eerste jaar, en b) de volledige opleiding binnen de gestelde tijd af te ronden, de herkansingsmogelijkheden en inhalen van achterstanden, en de begeleiding van de studievoortgang. Het aspect *Gebouwen* behandelt de geschiktheid van collegezalen, practicum- en oefenruimtes en de beschikbaarheid van zelfstudieplekken. Ten slotte wordt studenten in het cluster *Faciliteiten* gevraagd naar de mate waarin ze toegang hebben tot vakdocumentatie, computer- en netwerkfaciliteiten en onderwijsmateriaal als dictaten, readers en syllabi.

Verwachting

We verwachten bij elke experimentele opleiding dat studenten meer tevreden zijn over de mate waarin de geboden studiestof interessant is dan studenten van reguliere opleidingen. Het type student is leergierig en heeft de betreffende opleiding welbewust uitgekozen. Dit is een voorbeeld van een hypothese die in het onderstaande wordt getoetst. In paragraaf 3.1 tot en met 3.9 geven wij in elke paragraaf een aantal kenmerken van de experimentele opleiding en de hypothesen die wij hieruit afleiden. Vervolgens bespreken wij de uitkomsten van de enquête voor de betreffende opleidingen, eerst aan de hand van de hypothesen, vervolgens in meer algemene zin. Tenslotte geven wij een aantal mogelijke verklaringen voor de uitkomsten.

3.1 Universiteit Utrecht: University College en Roosevelt Academy

De Universiteit Utrecht is initiatiefnemer van het *University College Utrecht* en de *Roosevelt Academy*. Het zijn brede bacheloropleidingen naar Angelsaksisch voorbeeld.

University College

Het University College Utrecht biedt een brede bacheloropleiding met keuzemogelijkheden in gedrags-, sociale en natuurwetenschappen. Daarnaast geeft het University College cursussen gericht op academische kernvaardigheden (*academic core*).

Specifieke kenmerken van de opleiding zijn:

- Er is sprake van selectieve toelating.
- Het University College sluit een formeel prestatiecontract af met de student. Dit zou van invloed kunnen zijn op de oordelen over het tempo waarop gewerkt dient te worden (onderdeel van cluster Keuze).
- De opleiding heeft een residentieel karakter; studenten wonen en studeren op dezelfde campus. Dit is vrij uniek en zou van invloed kunnen zijn op de oordelen over de kwaliteit van woonruimte (onderdeel van cluster Faciliteiten).
- Tutoren begeleiden individuele studenten en maximaal 25 studenten kunnen de colleges volgen. Als gevolg hiervan verwachten we hogere oordelen over Docenten, Communicatie en Studeerbaarheid.
- De studentenpopulatie is internationaal, en de opleiding is geheel Engelstalig

Roosevelt Academy

De Roosevelt Academy is opgezet naar het voorbeeld van het University College Utrecht en is evenals die instelling gelieerd aan de Universiteit Utrecht. Evenals het Utrechtse University College biedt de Academy brede bacheloropleidingen, met vakken op het gebied van de menswetenschappen, sociale wetenschappen en natuurwetenschappen.

Roosevelt Academy heeft de volgende kenmerken:

- Er vindt selectieve toelating plaats.
- De opleiding heeft een residentieel karakter. Dit zou van invloed kunnen zijn op de waardering voor de kwaliteit van woonruimte (cluster Faciliteiten).
- Student-staf ratio is 1:15, dit is gunstiger dan gebruikelijk. Iedere student heeft een tutor. Dit kan zorgen voor een goede waardering op de onderdelen Docenten, Communicatie en Studeerbaarheid.
- Roosevelt Academy sluit een formeel prestatiecontract met de studenten. Dit is mogelijk van invloed op het oordeel over het werktempo (cluster Keuze).
- De studenten- en docentenpopulatie zijn internationaal, en de voertaal is Engels.

Tabel 3.1 Studentenoordelen Roosevelt Academy, University College versus regulier

	RA	UCU	Reg	UvA	UU	UM	Sign RA	Sign UCU
Inhoud	8,3	8,0	7,6	7,7	7,5	7,6	+	+
Keuze	7,7	7,9	7,8	6,6	8,1	8,5	0	0
Samenhang	7,3	7,2	7,2	7,4	7,1	6,8	0	0
Werkvormen	7,8	7,4	7,3	7,6	7,2	7,3	+	0
Loopbaan	6,6	6,6	6,5	6,5	6,5	6,1	0	0
Docenten	8,5	8,1	7,8	7,8	7,8	7,4	+	+
Communicatie	8,0	7,8	7,4	6,7	7,6	7,6	+	+
Studeerbaarheid	7,5	7,5	7,5	7,1	7,6	7,6	0	0
Gebouwen	7,3	7,7	7,7	7,4	8,0	7,3	-	0
Faciliteiten	7,9	8,1	7,9	7,8	8,0	8,0	0	0
Totaal	7,7	7,6	7,5	7,3	7,5	7,4	+	+

RA= Roosevelt Academy Middelburg

UCU= University College Utrecht

Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen

UvA= Universiteit van Amsterdam, bachelor beta-gamma

UU= Universiteit Utrecht, WO University College (Nederlandstalige bachelor liberal arts and science)

UM= Universiteit Maastricht, WO University College

Sign= significantie

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Ondanks onze verwachting dat het prestatiecontract van invloed is op Keuze, wordt er geen significant verschillend oordeel gegeven door de studenten van experimentele opleidingen. Faciliteiten scoren volgens verwachting hoog, maar niet significant beter dan bij reguliere opleidingen. We verwachtten verder een hoge score op Communicatie, Docenten en Studeerbaarheid. Beide opleidingen scoren op Communicatie en Docenten hoog, en significant beter dan de reguliere opleidingen. Studeerbaarheid wordt gewaardeerd, door studenten van beide opleidingen, met een 7,5. Dat is niet significant beter of slechter dan andere opleidingen.

Algemeen

Zowel de studenten op het *University College* als de studenten van de *Roosevelt Academy* zijn tevredener over de inhoud van hun opleiding dan de studenten van vergelijkbare reguliere opleidingen. Over werkvormen zijn de studenten van de *Roosevelt Academy* meer tevreden, en de gebouwen komen er daar, ondanks een redelijke 7.3, slechter uit dan bij vergelijkbare instellingen. In totaliteit scoren beide instellingen significant beter dan de reguliere opleidingen. Opvallend is dat bij beide opleidingen Loopbaan het slechtst scorende cluster is, maar daarmee doen ze het allebei iets beter, zij het niet significant, dan de reguliere opleidingen. Bij de Roosevelt Academy scoort Docenten het best, bij het University College zijn studenten het meest tevreden over de faciliteiten.

De Roosevelt Academy heeft op vijf van de tien onderdelen het hoogste cijfer (Inhoud, Werkvormen, Loopbaan, Docenten en Communicatie). Het University College is op één onderdeel het best (Faciliteiten), en krijgt vijf tweede plaatsen (Inhoud, Loopbaan, Docenten, Communicatie en Gebouwen).

Mogelijke verklaringen

Eerst een mogelijke verklaring voor de mindere score van de Roosevelt Academy op het onderdeel Gebouwen. Het is zeer goed mogelijk dat dit samenhangt met de zeer korte geschiedenis

van dit College, en de vestigingsplaats. Hoewel gelieerd aan de Universiteit Utrecht, kan het door haar vestiging in Middelburg hiervan wat betreft gebouwen niet profiteren.

Het kleine aantal studenten en de intensieve begeleiding door docenten heeft zeer waarschijnlijk bijgedragen aan de hoge mate van tevredenheid op de aspecten Docenten en Communicatie. Ook op Inhoud scores beide beter, dit kan komen door de wijze waarop invulling wordt gegeven aan het studieprogramma. Niet alleen de mogelijkheid om uit een breed pallet van richtingen het eigen programma samen te stellen (dat kan bij de reguliere programma's immers ook) maar veel meer het totaalpakket dat door de Colleges geboden wordt, waarbij zelfs het residentiele karakter een rol kan spelen in de waardering voor het programma. Studenten zijn meer verbonden met de opleiding doordat ze letterlijk op dezelfde plek wonen. De relatief lage score voor loopbaan heeft mogelijk iets te maken met de breedte van de bacheloropleidingen; beroepsoriëntatie kan nog niet echt plaatsvinden.

3.2 Universiteit Utrecht: Bestuurs- en Organisationswetenschap

Deze opleiding combineert bestuurskunde en organisatiewetenschap, en kenmerkt zich door een multidisciplinaire aanpak en kleinschalig onderwijs

Kenmerkend aan de opleiding:

- Er vindt selectieve toelating plaats.
- Goede contacten met het werkveld. Dit is mogelijk van invloed op de waardering op het onderdeel Loopbaan.
- Het onderwijsmodel is taak- en competentiegericht. Een hoge waardering voor het onderdeel Werkvormen zou het gevolg kunnen zijn.
- Er zijn kleine groepen, een intensieve staf-student interactie en een begeleiding door kernhoogleraren en docentonderzoekers. Dit zou tot uitdrukking kunnen (moeten) komen in de waardering op de onderdelen Docenten, Communicatie en Studeerbaarheid.
- Het opleidingsprofiel stelt eisen op het gebied van intensieve participatie, inhoudelijke betrokkenheid op het vakgebied en een open leerhouding.

Tabel 3.2a Studentenoordelen Bestuurs- en Organisatiewetenschap Utrecht versus regulier

	UUBO	Reg	UL	EUR	UT	VU	UN	Sign
Inhoud	7,0	7,1	7,1	7,4	6,9	6,8	6,9	0
Keuze	7,0	6,7	6,9	6,5	7,3	6,7	6,1	+
Samenhang	7,2	6,7	6,9	7,0	6,8	6,5	6,4	+
Werkvormen	7,4	6,4	6,5	6,3	6,3	6,6	6,2	+
Loopbaan	7,1	6,5	6,7	6,4	6,4	6,5	6,4	+
Docenten	7,1	7,1	7,2	7,2	6,6	7,3	6,6	0
Communicatie	6,4	6,5	7,0	6,4	5,8	6,4	6,1	0
Studeerbaarheid	7,5	6,8	6,8	7,0	6,8	7,1	6,2	+
Gebouwen	7,4	6,8	7,1	6,5	6,6	6,8	6,8	+
Faciliteiten	7,3	7,2	7,3	7,3	7,5	7,1	6,5	0
Totaal	7,2	6,8	6,9	6,8	6,7	6,8	6,4	+

UUBO= Universiteit Utrecht, Bedrijfs- en Organisatiewetenschap

Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen

UL= Universiteit Leiden, bestuurskunde

EUR= Erasmus Universiteit Rotterdam, bestuurskunde

UT= Universiteit Twente, bestuurskunde

VU= Vrije Universiteit, bestuurskunde

UN= Universiteit Nijmegen, bestuurskunde

Sign= significantie

Tabel 3.2b Studentenoordelen Bestuurs- en Organisatiewetenschap Utrecht 2006 (experiment) versus 2005 (regulier)

	2006	2005
Inhoud	7,0	7,2
Keuze	7,0	7,4
Samenhang	7,2	7,2
Werkvormen	7,4	7,8
Loopbaan	7,1	7,4
Docenten	7,1	7,8
Communicatie	6,4	6,8
Studeerbaarheid	7,5	7,5
Gebouwen	7,4	8,0
Faciliteiten	7,3	7,5
Totaal	7,2	7,5

Wij hebben de vergelijking in tabel 3.2b gemaakt omdat we verwachten dat de experimentele opleiding beter scoort dan de reguliere voorganger. Om voor de experimentstatus in aanmerking te komen, en selectieve toelating van studenten toe te passen, moet er immers aan een aantal voorwaarden voldaan worden, zoals genoemd in de inleiding van dit rapport.

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Zoals verwacht scoort Loopbaan significant beter dan bij reguliere opleidingen, al had de reguliere voorloper van de Universiteit Utrecht een nog hogere score op dit aspect. Over de docenten is men (enigszins verrassend) niet meer tevreden dan studenten in de reguliere opleidingen. Over de studeerbaarheid dan weer wel, dit is het hoogst gewaardeerde onderdeel. De communicatie, hoewel verwacht, springt er niet uit. Opvallend is dat bij alle bestuurskundeopleidingen dit onderdeel matig scoort. Hiernaast verwachtten we een hoge score op de aspecten Werkvormen en

Loopbaan, vanwege de eisen van het opleidingsprofiel en de contacten van de instelling met het werkveld. Op Werkvormen krijgt deze opleiding een beduidend hogere score dan de andere opleidingen (7.4 tegenover een 6.8). Opvallend is wel dat de reguliere voorganger van Universiteit Utrecht, Bestuurskunde, ook hier hoger scoort. Over het aspect Loopbaan zijn de studenten iets positiever dan reguliere studenten.

Algemeen

De mogelijke verbetering zit in de onderdelen Communicatie (scoort het slechtst), Inhoud, Keuze en Docenten. Dit zijn aspecten die weliswaar alleszins redelijk scoren, maar gezien de opzet van de opleiding, de daarmee gewekte verwachtingen, en in vergelijking met de reguliere varianten, zijn de scores toch aan de lage kant.

De experimentopleiding krijgt in vergelijking met reguliere opleidingen van andere instellingen voor vijf onderdelen het beste cijfer

Verklaring

De goede contacten met het werkveld verklaren de hoge score op Loopbaan. Het taak- en competentiegerichte onderwijs wordt gewaardeerd door de studenten en dat is terug te zien in de score voor Werkvormen. Ook de kleinschalige aanpak lijkt een positief effect te hebben op de scores Docenten en Studeerbaarheid. De achterblijvende score voor Communicatie is onderdeel van een algemeen beeld en is mogelijk te verklaren door de werking van het bureaucratische systeem op de onderwijsinstellingen in het algemeen. Verder doet de score voor de reguliere opleiding bestuurskunde van Universiteit Utrecht in 2005 vermoeden dat de hoge score hier niet veroorzaakt wordt door het experimentele karakter vanaf het studiejaar 2005-2006. Mogelijk ligt de verklaring in de hogere verwachting van studenten in de experimenten. Ook kan het zijn dat het te maken heeft met de onderzochte populatie. Er zijn van de experimenteeropleiding alleen eerstejaars ondervraagd.

3.3 Universiteit van Tilburg: Bestuurskunde

De Tilburgse opleiding bestuurskunde heeft de volgende kenmerken:

- Er vindt selectieve toelating plaats.
- Afwisseling van werkvormen, zowel hoor- en werkcolleges als ateliers en projectopdrachten. Dit zou kunnen leiden tot een hogere score op Werkvormen.
- Niet meer dan 12 studenten per atelier. Mogelijk is dit van invloed op Communicatie en Studeerbaarheid.
- Tutorsysteem (meester-gezelrelatie). Wellicht beïnvloedt dit de score op Docent.
- Er wordt gewerkt met echte in plaats van fictieve casussen. Kan van invloed zijn op Loopbaan, vanwege het reële inzicht dat studenten in het werkveld krijgen.

Tabel 3.3 Studentenoordelen Bestuurskunde Tilburg versus regulier

	UvT	Reg	UL	UU	EUR	UT	VU	UN	Sign
Inhoud	7,4	7,1	7,1	7,2	7,4	6,9	6,8	6,9	0
Keuze	6,2	6,9	6,9	7,4	6,5	7,3	6,7	6,1	-
Samenhang	6,7	6,9	6,9	7,2	7,0	6,8	6,5	6,4	0
Werkvormen	7,5	6,8	6,5	7,8	6,3	6,3	6,6	6,2	+
Loopbaan	7,5	6,8	6,7	7,4	6,4	6,4	6,5	6,4	+
Docenten	7,8	7,3	7,2	7,8	7,2	6,6	7,3	6,6	+
Communicatie	6,4	6,6	7,0	6,8	6,4	5,8	6,4	6,1	0
Studeerbaar- heid	6,6	7,0	6,8	7,5	7,0	6,8	7,1	6,2	0
Gebouwen	7,2	7,2	7,1	8,0	6,5	6,6	6,8	6,8	0
Faciliteiten	7,4	7,3	7,3	7,5	7,3	7,5	7,1	6,5	0
Totaal	7,1	7,0	6,9	7,5	6,8	6,7	6,8	6,4	0

UvT= Universiteit Tilburg, bestuurskunde
 Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen
 UL= Universiteit Leiden, bestuurskunde
 UU= Universiteit Utrecht, bestuurskunde
 EUR= Erasmus Universiteit Rotterdam, bestuurskunde
 UT= Universiteit Twente, bestuurskunde
 VU= Vrije Universiteit, bestuurskunde
 UN= Universiteit Nijmegen, bestuurskunde
 Sign= significantie

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Over de onderdelen Werkvormen, Loopbaan en Docenten (hoogste cijfer) zijn deze studenten (zoals verwacht) tevredener dan de studenten van de reguliere opleidingen. Werkvormen: het vernieuwende atelier is waarschijnlijk één van de oorzaken van de hoge waardering, en speelt mogelijk ook een rol bij de waardering voor Loopbaan, gezien de sterke verbinding met de praktijk die wordt nagestreefd. Dit komt ook tot uitdrukking in het gebruik van echte casussen. Communicatie en Studeerbaarheid scoren tegen de verwachting niet beter dan gemiddeld.

Algemeen

Op het gebied van Keuze scoort deze opleiding lager dan de reguliere opleidingen. Het totaalcijfer voor deze opleiding is met 7.1 heel behoorlijk, maar het blijft achter bij de 7.5 van de bestuurskundeopleiding in Utrecht, die op de onderdelen Keuze, Samenhang, Studeerbaarheid en Gebouwen flink beter scoort. Op Inhoud en Loopbaan scoort de experimentele opleiding echter hoger dan de Utrechtse universiteit. Op de onderdelen Inhoud en Loopbaan krijgt Tilburg de hoogste score van alle opleidingen. Op Keuze en Studeerbaarheid krijgt de universiteit matige cijfers, op beide onderdelen scoren ze het op één na laagste cijfer.

Verklaring

De lage waardering voor Keuze (het laagst gewaardeerde onderdeel) zou iets te maken kunnen hebben met het experimentele gehalte van de opleiding. Het zou kunnen dat de student hierdoor minder invloed heeft op het gewenste studietempo, of de keuze van bijvakken. Werkvormen: het vernieuwende atelier is waarschijnlijk één van de oorzaken van de hoge waardering, en speelt mogelijk ook een rol bij de waardering voor Loopbaan, gezien de sterke verbinding met de praktijk die wordt nagestreefd. Dit komt ook tot uitdrukking in het gebruik van echte casussen. De mindere score dan verwacht voor Communicatie past in het algemene beeld, en

heeft waarschijnlijk meer algemeen institutionele dan opleidingsverwante oorzaken. De Studeerbaarheid waarden studenten ook niet heel erg hoog. Dit zou veroorzaakt kunnen worden door de extra zwaarte van de studie.

3.4 Erasmus Universiteit Rotterdam: International Business Administration

De opleiding maakt deel uit van de Rotterdam School of Management. Hier zijn de opleidingen in de bedrijfswetenschappen van de Erasmus Universiteit ondergebracht.

Kenmerken van de opleiding zijn:

- Er vindt selectieve toelating plaats.
- Kleinschaliger dan Nederlandstalige opleiding Bedrijfskunde (toch nog 320 studenten)
- Afwisseling van groot- en kleinschalig onderwijs. De waardering voor Werkvormen zou hierdoor positief beïnvloedt kunnen worden.
- Opvang, huisvesting en introductie van studenten ligt bij opleiding. Wellicht is dit zichtbaar bij aspect Faciliteiten.
- Curriculum bevat vakken als internationale handel en vreemde talen, en is in het Engels.
- Docenten zijn internationaal (beoordeeld op onder andere beheersing van Engels). Zou de score op Docenten ten goede kunnen komen.
- Sterk researchgericht.

Tabel 3.4 Studentenoordelen International Business Administration versus regulier

	EURIBA	Reg	EUR	UvT	Sign
Inhoud	7,2	7,2	7,2	7,2	0
Keuze	7,1	7,0	6,4	7,5	0
Samenhang	7,3	6,8	6,9	6,8	0
Werkvormen	6,5	6,9	6,6	7,1	-
Loopbaan	6,6	6,4	6,1	6,7	0
Docenten	6,8	7,2	7,3	7,0	0
Communicatie	7,0	7,0	7,6	6,5	0
Studeerbaarheid	7,4	6,9	6,8	7,0	+
Gebouwen	7,5	7,2	6,5	7,7	0
Faciliteiten	7,7	7,4	6,8	7,8	0
Totaal	7,1	7,0	6,8	7,1	0

EURIBA= Erasmus Universiteit Rotterdam, International Business Administration

Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen

EUR= Erasmus Universiteit Rotterdam, bedrijfskunde/ Business Administration

UvT= Universiteit van Tilburg, Business Studies

Sign= significantie

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Op het onderdeel Werkvormen scoort deze opleiding, tegen de verwachting in lager dan de reguliere programma's. Ook docenten krijgen niet zo'n heel hoog cijfer. We verwachtten een hoge score voor Faciliteiten. Deze score is, hoewel behoorlijk hoog (7.7) niet significant beter dan bij andere opleidingen.

Algemeen

De studeerbaarheid is hoger bij deze experimentopleiding. Opvallend is dat de studenten van de experimentopleiding het meest tevreden zijn over 1) de faciliteiten en 2) de gebouwen. De opleiding scoort beter dan de reguliere opleiding Business Administration van dezelfde universiteit en haalt ongeveer dezelfde totaalscore dan de bestuurskundeopleiding in Tilburg. Wat betreft Loopbaan, scoort de experimentopleiding ongeveer hetzelfde als de reguliere opleidingen.

Op twee onderdelen scoort de experimentopleiding het hoogst (Samenhang en Studeerbaarheid), op twee aspecten krijgt ze het laagste cijfer (Werkvormen en Docenten, niet significant).

Verklaring

De lage score voor Werkvormen heeft mogelijk te maken met de gewekte verwachting. Hoewel kleinschaliger dan reguliere varianten, is het nog steeds een opleiding met 320 studenten, en dat heeft implicaties voor de werkvormen. De onverwacht lage score voor Docenten hangt hier mogelijk mee samen; er is minder ruimte voor persoonlijk contact en feedback van de docent dan wellicht verondersteld door de studenten van deze experimentopleiding. De relatief hoge score voor Loopbaan houdt wellicht verband met de internationale oriëntatie van deze opleiding, het geeft studenten een helder beeld van de mogelijkheden, en de opleiding draagt bij aan het ontwikkelen van internationale competenties.

3.5 Hogeschool Zuyd: Fysiotherapie

Kenmerken van de opleiding:

- Er vindt selectieve toelating plaats .
- Het collegegeld is hoger dan regulier.
- Er is een hoge mate van integratie van de verschillende cursussen in het curriculum. Geen geïsoleerde modules. Dit zou kunnen leiden tot hoge waardering voor Samenhang.
- Koppeling aan de praktijk; verwevenheid met casuïstiek. Verwachting is dat dit leidt tot een hoge studenttevredenheid op het gebied Loopbaan (en ook op samenhang).
- Veel aandacht voor docentprofessionalisering. We verwachten dat dit leidt tot een hoge score op het onderdeel Docenten.

Tabel 3.5a Studentenoordelen Fysiotherapie versus regulier

	Zuy	Reg	Hanz	Fon	HR	SaxE	HBr	HL	HAN	HvA	HvU	Sign
Inhoud	7,9	7,3	7,0	7,6	7,2	6,9	7,2	7,5	7,3	7,4	7,7	+
Keuze	7,1	6,7	6,8	6,8	7,0	6,6	6,5	6,5	6,4	6,8	6,6	+
Samenhang	7,8	7,2	6,8	7,8	7,4	6,6	7,4	7,3	6,9	7,3	7,8	+
Werkvormen	8,1	7,2	6,8	7,3	7,0	7,1	7,2	7,4	7,0	7,6	7,8	+
Loopbaan	8,0	7,2	7,0	7,3	7,2	7,2	7,3	7,4	6,9	7,2	7,4	+
Docenten	7,8	7,1	6,9	7,3	7,2	6,9	7,1	7,2	7,0	7,1	7,7	+
Communicatie	6,3	6,2	5,8	6,8	6,2	5,9	5,6	6,5	6,2	6,2	7,1	0
Studeerbaarheid	7,2	6,8	6,7	6,9	7,2	6,8	6,7	6,8	6,2	5,9	7,6	+
Gebouwen	7,4	6,9	6,2	7,1	7,0	7,4	6,7	7,3	6,0	7,5	7,6	+
Faciliteiten	7,4	6,9	6,6	6,8	7,1	7,2	6,9	7,2	6,5	6,4	7,5	+
Totaal	7,5	7,0	6,6	7,2	7,1	6,9	6,9	7,1	6,6	6,9	7,5	+

Zuy= Hogeschool Zuyd Heerlen, experiment
 Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen
 Hanz = Hanzehogeschool Groningen
 Fon= Fontys Hogeschool Eindhoven
 Zuy2=Hogeschool Zuyd Heerlen, regulier
 HR= Hogeschool Rotterdam
 SaxE= Saxion Hogeschool Enschede
 HBr= Hogeschool Brabant, Breda
 HL= Hogeschool Leiden
 HAN= Hogeschool Arnhem Nijmegen, Nijmegen
 HvA= Hogeschool van Amsterdam
 HvU= Hogeschool van Utrecht
 Sign= significantie

Tabel 3.5b Studentenoordelen Fysiotherapie 2006 (experiment) versus 2005 (regulier)

	2006	2004
Inhoud	7,9	7,8
Keuze	7,1	7,3
Samenhang	7,8	8,4
Werkvormen	8,1	7,7
Loopbaan	8,0	7,9
Docenten	7,8	8,0
Communicatie	6,3	6,6
Studeerbaarheid	7,2	7,4
Gebouwen	7,4	7,4
Faciliteiten	7,4	7,7
Totaal	7,5	7,6

Wij hebben de vergelijking in tabel 3.5b gemaakt omdat we verwachten dat de experimentele opleiding beter scoort dan de reguliere voorganger. Om voor de experimentstatus in aanmerking te komen, en selectieve toelating en hoger collegegeld toe te passen, moet er immers aan een aantal voorwaarden voldaan worden, zoals genoemd in de inleiding van dit rapport.

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

De verwachte hogere uitkomsten voor Werkvormen, Samenhang en Docenten worden bewaard.

Algemeen

De opleiding Fysiotherapie van Hogeschool Zuyd scoort op negen van de tien onderdelen beter dan de reguliere opleidingen. Alleen op de onderdelen Keuze en Communicatie is er geen significant verschil. Het cijfer voor Werkvormen (8.1) springt eruit, wellicht dat de koppeling met de praktijk gewaardeerd wordt door de studenten. De scores voor Inhoud en Loopbaan zitten net onder en op de 8 (respectievelijk 7,9 en 8,0). De score voor het onderdeel Communicatie is het laagst, maar dat geldt ook voor veel van de reguliere opleidingen. Over de hele linie komt de experimenteeropleiding ook erg goed uit de bus. Opvallend is de hoge score voor de *reguliere* opleiding van Hogeschool Zuyd in 2004

De experimentele opleiding Fysiotherapie krijgt op de onderdelen Inhoud, Keuze, Docenten, Werkvormen en Loopbaan het hoogste cijfer van de vergeleken opleidingen.

Verklaring

De hoge scores op Samenhang, Loopbaan en Docenten zijn te verklaren door de extra aandacht voor het met elkaar verbinden van verschillende modules, de verbinding met de praktijk en de aandacht voor docentprofessionalisering. Het aspect Keuze scoort misschien wat minder vanwege de door de opleiding 'opgelegde' samenhang van modules. Dit kan dus zowel positief werken (Samenhang) als negatief (Keuze). Het onderdeel Communicatie scoort over de hele linie niet zo goed, en een verklaring zou kunnen liggen in de grootte van de onderwijsinstellingen, waardoor communicatie soms wat stroperig kan verlopen.

Gezien de hoge score van de reguliere opleiding van Hogeschool Zuyd in 2004 is het niet erg waarschijnlijk dat deze scores enkel verband houden met het experimentele karakter van de opleiding, maar mogelijk met de gekozen populatie (alleen eerstejaars van de experimenten) of de hogere verwachtingen van de studenten van de experimenteeropleidingen.

3.6 Internationale Hogeschool Breda: Media en Entertainment Management

Kenmerken van de studie zijn:

- Selectieve toelating.
- Collegegeld hoger dan regulier.
- Intensieve begeleiding. Studenten werken in groepen van 3 tot 6 mensen. Vier studievoortgangsgesprekken per jaar. Mogelijk is dat van invloed op de score op Docenten en Communicatie.
- Studenten werken en leren via het leerbedrijf van de opleiding. Per jaar is het 25% werkend leren. Dit kan de score op Samenhang, Loopbaan en werkvormen positief beïnvloeden.
- Sterke internationale dimensie via uitwisselingsprogramma (zeven partners) en samenwerking met Universiteit van Arizona. Onderdeel van het onderdeel Keuze is de mogelijkheid om buitenlandse stages te lopen. Op basis hiervan verwachten we een goede score op dit onderdeel.

Tabel 3.6 Studentenoordelen Media en Entertainment Management versus regulier

	Int. Hogeschool Breda: MEM	Gemiddelde van reguliere opleidingen	Haarlem INHOLLAND: MER	Rotterdam INHOLLAND: MER	Leeuwarden CHN: MER	Signifi- cant verschil
Inhoud	6,2	6,6	6,6	6,3	7,0	0
Keuze	6,4	6,8	6,8	6,8	6,7	0
Samenhang	6,5	6,5	6,5	6,4	6,8	0
Werkvormen	6,3	6,5	6,6	6,1	6,9	0
Loopbaan	6,6	6,7	6,7	6,6	6,9	0
Docenten	5,7	6,2	6,0	6,1	6,6	0
Communicatie	5,8	5,5	5,7	5,4	5,6	0
Studeerbaarheid	6,9	6,8	6,6	7,0	6,9	0
Gebouwen	6,4	6,4	5,9	6,8	6,6	0
Faciliteiten	6,5	6,6	6,1	6,9	6,7	0
Totaal	6,3	6,5	6,3	6,4	6,7	0

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Vanwege de koppeling tussen theorie en praktijk en het actief toepassen van de studiestof in de opleiding, hadden we de verwachting dat de oordelen over de Samenhang en de Werkvormen van de opleiding hoger zouden zijn dan de oordelen hierover van andere studenten. Dit is niet het geval. Ook Loopbaan scoort niet beter of slechter dan bij andere opleidingen. De score op Communicatie is weliswaar iets hoger dan bij de overige opleidingen (zij het niet significant), maar een 5,8 is niet echt een goede score. De MEM-studenten van de Internationale Hogeschool Breda geven een vrij lage beoordeling ten aanzien van Docenten (het slechtst scorende onderdeel). Hier hadden we op een hogere score gerekend. Kortom: geen van onze verwachtingen is uitgekomen.

Algemeen

De studeerbaarheid is het best scorende onderdeel van de experimentopleiding. Over de hele linie scoort de reguliere opleiding in Leeuwarden het best.

De opleiding krijgt het hoogste cijfer van de vergeleken opleidingen voor het onderdeel Communicatie. Op de onderdelen Inhoud, Keuze, Loopbaan en Docenten scoort deze opleiding juist het minst goed.

Verklaring

Mogelijk ligt er teveel nadruk op het werken in het eigen leerbedrijf en te weinig op de theoretische component, waardoor de score op Samenhang gedrukt wordt. Wat betreft de lage score voor docenten: in de experimentaanvraag wordt door de Internationale Hogeschool Breda geen extra eisen voor docenten benoemd. De studeerbaarheid van de opleiding wordt als beste gewaardeerd, dit zou te maken kunnen hebben met de intensieve begeleiding. Keuze scoort niet zo goed in vergelijking met andere opleidingen. Wellicht wordt dit veroorzaakt door de strakke regie vanuit de opleiding met betrekking tot leerbedrijf en de band met de universiteit van Arizona. Dit zou de studenten het idee kunnen geven dat er voor hen gekozen wordt.

3.7 Vrije universiteit: Social Psychology

Kenmerken van de tweejarige masteropleiding *Social Psychology* zijn:

- Het collegegeld is hoger dan regulier.
- Les in kleine klassen en individuele begeleiding. Dit is mogelijk van invloed op de onderdelen Werkvormen en Studeerbaarheid.
- Expertcursussen en workshops van leidende sociaal psychologen. Dit kan een hoge score tot gevolg hebben op de onderdelen Loopbaan en Docenten.
- Uitgebreide training van academische vaardigheden. Dit aspect is wellicht van invloed op de waardering voor Werkvormen.
- Vooruitstrevend experimenteel onderzoek training. Dit kan van invloed zijn op de score voor Samenhang.
- Hoge kwaliteit van onderzoeks- en studiefaciliteiten. Dit doet een hoge score voor Faciliteiten vermoeden.

Tabel 3.7 Studentenoordelen Master Social Psychology versus regulier

	VU	Reg	UL	UU	EUR	UM	UvA	RUN	Sign
Inhoud	9,3	7,5	7,5	7,6	7,3	8,0	7,5	7,4	+
Keuze	7,2	6,7	6,6	6,0	6,4	7,2	6,7	7,3	+
Samenhang	8,9	7,0	7,1	7,5	6,8	7,5	6,3	6,8	+
Werkvormen	9,4	7,4	7,3	7,5	7,8	9,0	7,7	6,9	+
Loopbaan	8,7	6,9	6,7	7,1	7,3	7,3	6,5	6,8	+
Docenten	9,1	7,4	7,5	7,3	7,8	7,8	7,0	7,2	+
Communicatie	8,4	6,7	6,5	6,9	8,0	7,5	6,6	6,5	+
Studeerbaarheid	7,9	6,7	6,8	6,5	6,0	7,2	6,2	6,9	0
Gebouwen en Faciliteiten	7,1	7,2	7,1	6,8	8,4	8,3	7,3	7,2	+
Totaal	8,4	7,1	7,1	7,0	7,2	7,7	6,9	7,0	+

VU= Vrije Universiteit, Social Psychology
 Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen
 UL= Universiteit Leiden, WO Psychologie
 UU= Universiteit Utrecht, WO Psychologie
 EUR= Erasmus Universiteit Rotterdam, WO Psychologie
 UM= Universiteit Maastricht, WO Psychologie
 UvA= Universiteit van Amsterdam, WO Psychologie
 RUN= Radboud Universiteit Nijmegen, WO Psychologie
 Sign= significantie

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Wij verwachtten hoge scores op Werkvormen, Studeerbaarheid, Loopbaan, Docenten, Samenhang en Faciliteiten. Al deze aspecten scoren hoog, en Werkvormen met 9.4 het hoogst.

Algemeen

De score op gebouwen en faciliteiten is het minst scorende onderdeel van deze opleiding, ook Keuze scoort wat minder. Over de hele linie scoort de opleiding Social Psychology verreweg het best ten opzichte van de reguliere opleidingen. Van de reguliere opleidingen scoort Maastricht het best, met een hoge score op Werkvormen (9.0).

Op alle onderdelen behalve Keuze en Gebouwen en faciliteiten krijgt de VU het hoogste cijfer. Op het aspect Gebouwen en faciliteiten scoort de VU samen met de Universiteit Leiden het slechtst.

Verklaring

De opleiding *Social Psychology* van de Vrije Universiteit scoort op vrijwel alle onderdelen significant beter dan de reguliere programma's. In het studieprogramma is duidelijk zichtbaar dat de opleiding verschillende aspecten veel aandacht geeft. Niet alleen veel aandacht voor de praktijk, maar ook voor experimenteel onderzoek en aanleren van academische vaardigheden. Daarnaast wordt er veel aandacht geschonken aan de individuele studenten. Verder wordt gesteld dat er veel aandacht is voor de faciliteiten, maar dit komt in de score niet duidelijk tot uitdrukking, al is de 7.1 niet slecht, maar het is een lagere score dan bij de meeste reguliere opleidingen. Deze opleiding van de Vrije Universiteit is een goed voorbeeld van het investeren in verschillende aspecten, waardoor de extra aandacht voor bijvoorbeeld de praktijk, niet ten koste gaat voor het aanleren van onderzoeksvaardigheden. Deze aanpak wordt gezien de cijfers gewaardeerd door de studenten.

3.8 Rijksuniversiteit Groningen: masters Biomolecular Science en Medical and Pharmaceutical Drug Innovation

N.B. Omdat het bij beide masteropleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen om kleine populaties en lage responsaantallen gaat (procentueel valt de respons met 63,6 en 50% nog wel mee), geven onderstaande cijfers mogelijk geen betrouwbaar beeld. Volledigheidshalve nemen wij deze cijfers toch op in deze rapportage. In de eindrapportage kunnen ze eventueel weggelaten worden.

Kenmerken van beide masteropleidingen:

- Selectieve toelating .
- verbinding met de thematiek van de onderzoeksschool. Wellicht komt dit de samenhang ten goede.
- Het programma is verzaamd ten opzichte van reguliere programma's. Wellicht heeft dit (negatieve) gevolgen voor de score op Studeerbaarheid.
- De beste docenten/onderzoekers uit de onderzoeksschool worden ingezet. Dit zou de waardering voor Docenten positief kunnen beïnvloeden.
- De studenten worden intensief begeleid (iedere student krijgt een tutor).
- De opleidingen kennen een sterke internationale dimensie.

Tabel 3.8 Studentenoordelen Master Biomolecular Science, etc. versus regulier

	RUG	Reg	WUR	VU	Sign
Inhoud	8,4	7,9	8,0	7,9	0
Keuze	7,6	8,0	8,1	7,9	0
Samenhang	7,8	7,7	7,8	7,6	0
Werkvormen	8,0	7,6	7,5	7,7	0
Loopbaan	8,1	7,8	7,8	7,8	0
Docenten	8,1	8,0	7,9	8,1	0
Communicatie	7,0	7,3	7,4	7,2	0
Studeerbaarheid	7,3	7,9	7,7	8,0	0
Gebouwen en Faciliteiten	8,1	7,4	7,6	7,3	0
Totaal	7,8	7,7	7,7	7,7	0

RUG= Rijksuniversiteit Groningen, Biomolecular Science

Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen

WUR= Wageningen Universiteit & Research, WO moleculaire (levens-) wetenschap/biotechnologie

VU= Vrije Universiteit, moleculaire (levens-) wetenschap/Biotechnologie

Sign= significantie

Tabel 3.9 Studentenoordelen Medical and Pharmaceutical etc. versus regulier

	RUG	Reg	UN	UL	UU	UvA	Sign
Inhoud	8,1	7,8	7,8	7,9	7,8	7,7	+
Keuze	7,3	7,6	8,3	7,4	7,4	7,4	0
Samenhang	7,8	7,5	7,6	7,4	7,5	7,4	+
Werkvormen	8,4	7,8	7,7	8,1	7,9	7,2	+
Loopbaan	8,1	7,4	7,1	7,4	7,7	7,2	0
Docenten	8,3	7,5	7,9	7,1	7,6	7,2	+
Communicatie	6,7	6,3	6,5	6,2	6,3	6,7	0
Studeerbaarheid	7,9	7,2	7,5	6,9	7,3	7,4	+
Gebouwen en Faciliteiten	7,5	7,6	7,9	7,7	7,4	7,2	0
Totaal	7,8	7,4	7,6	7,3	7,4	7,3	+

RUG= Rijksuniversiteit Groningen, Medical and Pharmaceutical Drug Innovation

Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen

UN= Universiteit Nijmegen, Bio-medical Science

UL= Universiteit Leiden, Biomedical Sciences

UvA= Universiteit van Amsterdam, Biomedische wetenschappen

Sign= significantie

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Samenhang en Docenten scoren bij beide opleidingen volgens verwachting goed, maar scoren beide alleen bij Medical and Pharmaceutical Drug Innovation (MPDI) *significant* hoger. De Studeerbaarheid scoort bij Biomolecular Science (BS) wat minder dan bij de reguliere opleidingen, bij MPDI scoort dit onderdeel zelfs significant beter, en dat is tegen de verwachting.

Algemeen

Er zijn geen significante verschillen in tevredenheid van studenten van de experimentele masteropleiding *BS* en de studenten van vergelijkbare reguliere opleidingen, zoals in Wageningen en aan de Vrije Universiteit worden aangeboden. Het totaaloordeel voor de experimentopleiding is het hoogste van de onderzochte opleidingen. De masteropleiding *BS* scoort op alle onderdelen goed, het beste op Inhoud en het minst op Communicatie.

De opleiding *Medical and Pharmaceutical Drug Innovation* scoort op 5 van de 9 onderdelen significant beter dan het gemiddelde van de reguliere opleidingen. De studenten zijn tevredener over de inhoud van het studieprogramma, de samenhang, werkvormen, docenten en studeerbaarheid (vooral begeleiding studievoortgang). Op de overige onderdelen is er geen significant verschil tussen de experimenteeropleiding en de reguliere opleidingen.

Het is opvallend dat, hoewel ze dezelfde kenmerken hebben, de beide masteropleidingen verschillend scoren ten opzichte van reguliere programma's. Echter, het totaaloordeel (7,8) over de opleiding *Medical and Pharmaceutical Drug Innovation* hetzelfde dan dat over *Biomolecular Sciences* (7.8), terwijl laatstgenoemde studie ten opzichte van reguliere studies niet significant beter scoort. Overigens dient vermeld te worden dat door het lage aantal respondenten, ook de significantie minder betrouwbaar wordt.

BS haalt op vijf onderwerpen het hoogste cijfer (Inhoud, Werkvormen, Loopbaan, Docenten en Gebouwen en faciliteiten) en op drie aspecten het laagste cijfer (Keuze, Communicatie en Studeerbaarheid).

MPDI krijgt op alle aspecten, uitgezonderd Keuze en Gebouwen en faciliteiten, het hoogste cijfer. Met het cijfer voor Keuze scoort MPDI het minst van alle opleidingen.

Verklaring

De hoge scores voor de samenhang, docenten en studeerbaarheid zijn te verklaren door koppeling met de thematiek van de onderzoeksschool en de selectie van docenten voor deze masters. Ook de intensieve begeleiding kan hierbij een rol gespeeld hebben.

De lagere score voor Communicatie past in een algemeen beeld, en is mogelijk eerder te wijten aan instellings- dan aan opleidingsfactoren.

3.9 Hogeschool INHOLLAND: Management, Economie en Recht

N.B. Met slechts twee respondenten onder de elf studenten van deze opleiding van INHOLLAND is het onderstaande beeld mogelijk niet betrouwbaar. Volledigheidshalve geven wij de score wel weer in dit rapport.

De opleiding heeft de volgende kenmerken:

- Selectieve toelating.
- Collegegeld hoger dan regulier.
- De opleiding kent, ten opzichte van reguliere programma's, extra voorzieningen in de vorm van *crash courses* en workshops op Nijenrode. Dit kan een positieve beoordeling voor werkvormen tot gevolg hebben.
- Het programma is intensief.
- Docenten worden vooraf geselecteerd. Mogelijk van invloed op waardering op onderdeel Docenten.
- De opleiding ontwikkelt ook niet-cognitieve vaardigheden en heeft extra aandacht voor het analytische vermogen en onderzoekscompetenties. Dit kan een hoge score voor Samenhang tot gevolg hebben.
- De opleiding Management, Economie en Recht heeft een sterke internationale dimensie, en het curriculum is volledig Engelstalig.

Tabel 3.10 Studentenoordelen Management, Economie en Recht versus regulier

	IMER	Reg	SaxD	Ava	Fon	HvA/ HES	HR	SaxE	Hanz	HvU	Zuy	HAN	Haa	NHL/ VH	Sign
Inhoud	7,3	6,9	7,1	7,1	6,8	6,7	6,6	6,9	7,0	6,8	6,8	7,4	7,3	6,4	0
Keuze	3,6	7,0	7,0	7,2	7,1	6,7	7,2	6,7	7,2	6,41	6,8	7,4	7,1	7,7	0
Samen- hang	6,5	6,9	7,2	7,3	6,7	7,1	6,4	6,5	6,9	7,0	6,8	7,2	7,1	6,8	0
Werkvor- men	7,3	6,7	6,7	7,2	6,3	6,4	6,3	6,0	6,8	7,0	6,4	7,2	7,0	6,7	+
Loopbaan	6,5	6,9	7,2	7,2	6,7	7,1	6,4	6,8	6,8	7,3	6,8	7,2	7,0	6,8	0
Docenten	6,5	6,6	7,1	7,4	6,5	6,6	6,4	5,6	6,6	6,3	6,7	6,7	6,8	6,4	0
Communi- catie	4,9	6,1	6,8	6,1	5,6	5,2	6,0	6,0	6,3	5,4	5,9	6,3	7,2	6,3	0
Studeer- baarheid	5,9	6,9	7,3	6,7	6,8	6,5	6,9	6,8	6,5	6,8	7,0	7,2	7,4	7,3	-
Gebouwen	5,5	7,0	7,4	7,0	6,9	7,2	6,8	6,6	7,2	6,6	6,9	7,0	7,6	6,7	0
Faciliteiten	5,5	7,0	7,0	6,8	6,4	7,1	7,0	6,7	7,3	6,9	7,4	7,2	7,5	6,3	0
Totaal	6,0	6,8	7,1	7,0	6,6	6,6	6,6	6,5	6,9	6,7	6,8	7,1	7,2	6,7	0

IMER= Hogeschool INHOLLAND, Management, Economie en Recht
 Reg= gemiddelde van vergelijkbare reguliere opleidingen
 SaxD=Hogeschool Saxion Deventer
 Ava= Avans Hogeschool Breda
 Fon= Fontys Hogeschool Eindhoven
 HvA/HES= Hogeschool van Amsterdam/Hogeschool voor Economische Studies
 HR= Hogeschool Rotterdam
 SaxE= Hogeschool Saxion, Enschede
 Hanz= Hanzehogeschool, Groningen
 HvU= Hogeschool van Utrecht
 Zuy= Hogeschool Zuyd, Sittard
 HAN= Hogeschool Arnhem Nijmegen, Arnhem
 Haa= Haagse Hogeschool, Den Haag
 NHL/VH= Noordelijke Hogeschool Leeuwarden/ Van Hall Instituut
 Sign= significantie

Uitkomsten vergeleken met hypothesen

Op werkvormen scoort de opleiding Management, Economie en Recht van INHOLLAND zoals verwacht beter dan reguliere opleidingen, als het gaat om Studeerbaarheid zijn studenten minder tevreden. Docenten krijgen een redelijk cijfer (6.5) van de studenten, vergelijkbaar met het oordeel over docenten van andere opleidingen. Ook Samenhang scoort redelijk, maar toch minder dan verwacht.

Algemeen

Het onderdeel Inhoud wordt hoog gewaardeerd door de studenten, alleen de Hogeschool van Arnhem Nijmegen en de Haagse Hogeschool krijgen een hoger cijfer voor dit onderdeel. Verder valt de extreem lage score op Keuze (3.6) en de ook zeer lage score voor Communicatie (4.9) op. *Overall* scoort de opleiding van INHOLLAND duidelijk het minst van alle onderzochte opleidingen. Op twee onderdelen (Inhoud, Werkvormen) haalt de opleiding het hoogste cijfer van alle opleidingen, op vijf onderdelen het laagste (Keuze, Communicatie, Studeerbaarheid, Gebouwen en Faciliteiten).

Verklaring

De hoge score voor Werkvormen en Inhoud kan zoals aangegeven verklaard worden door de extra voorzieningen die geboden worden en de aandacht voor niet-cognitieve vaardigheden. De lage score op Studeerbaarheid duidt misschien toch op een iets te intensief programma, in ieder geval naar de mening van de respondenten. Wellicht is de lage score voor Keuze te verklaren door het intensieve karakter van de opleiding, en het gebrek aan ruimte en dus keuzemogelijkheden die daardoor ontstaat voor de studenten.

4 Globaal beeld van experimenteel versus regulier

In deze paragraaf gaan we in op de aspecten van de experimentele opleidingen die het over de hele linie goed doen, dat wil zeggen: hoog gewaardeerd worden door de studenten in vergelijking met diezelfde aspecten bij reguliere opleidingen. Ook geven we een beknopte beschrijving van de minder scorende aspecten

Aspecten die over de gehele linie beter scoren

De beste onderdelen

Over de hele linie valt op dat de aspecten Werkvormen (scoort het best *overall*), Docenten en Inhoud het meest significant beter scoren in vergelijking met reguliere opleidingen. Ook Studeerbaarheid, Loopbaan en Samenhang scoren redelijk goed.

Verklaring

De waardering voor Werkvormen is te verklaren door de vernieuwende werkvormen die van de experimentele opleidingen deel uitmaken. Bij de meeste onderzochte opleidingen wordt gewerkt in werkcolleges en met kleine groepen; studenten worden intensief bij de opleiding betrokken. De kwaliteit van docenten is een element in het beoordelingskader voor de aanvraag van experimenten. Klaarblijkelijk zijn door de verschillende instellingen ook daadwerkelijk topdocenten ingezet, en herkennen de studenten de kwaliteit van deze mensen. Dit hangt waarschijnlijk samen met de score voor Inhoud. Deze score is mogelijk ook hoog door het (hogere) niveau van de studiestof. Ook de hoge score voor Studeerbaarheid hoeft geen verbazing te wekken, gezien de aandacht die er bij alle experimenten ligt op kleinschaligheid van de opleiding, het vormen van hechte kennisclusters en de intensieve begeleiding. Dit zorgt ervoor dat er snel en op verschillende manieren ingegrepen kan worden als bijvoorbeeld het afronden van studieonderdelen binnen de gestelde tijd in de knel komt. Dit pakt blijkbaar goed uit in de ogen van de studenten. De waardering voor Loopbaan komt mogelijk door de relatie die wordt gelegd met het (toekomstige) werkveld bij een aantal opleidingen. Deze score wordt enigszins gedrukt door opleidingen waarbij dit aspect (nog) niet zo relevant is, namelijk de brede bacheloropleidingen, waarbij de student zijn eigenlijke loopbaankeuze nog moet maken.

Totaalscores

In 7 van de 11 gevallen komt de experimentopleiding als beste uit de bus. In twee gevallen scoorde de reguliere voorlopers beter dan de experimentele opleiding van een onderwijsinstelling. In dit geval zijn wij geneigd te concluderen dat de hoge scores eerder opleidingsgebonden dan experimentgebonden zijn. Niet uitgesloten moet worden dat de mate waarin een opleiding met vernieuwing te maken krijgt, ook zorgt voor een tijdelijke dip in de waardering, omdat verandering onvermijdelijk ook obstakels en moeilijkheden met zich meebrengt. Ook dient er rekening gehouden te worden met de mogelijkheid dat de verwachtingen van de studenten aan de experimentele opleidingen erg hoog zijn, en dat wellicht het uiteindelijke resultaat in verhouding tot die verwachting niet meeviel, en dat de score meer hierover zegt, dan over de relatieve waardering ten opzichte van reguliere programma's. Een verklaring kan ook liggen in de onderzochte populatie. Van de experimenteeropleidingen zijn alleen eerstejaars bevroegd, terwijl het bij de reguliere opleidingen om alle studenten gaat.

Aspecten die nog voor verbetering vatbaar zijn

Te verbeteren aspecten

Er zijn geen aspecten die over de gehele linie genomen significant lager scores bij de experimentele opleidingen dan bij de reguliere opleidingen. Elementen als gebouwen, faciliteiten en communicatie komen niet opvallend beter of slechter uit de bus bij experimenten dan bij reguliere opleidingen.

Verklaring

Het is opvallend dat in sommige gevallen bepaalde als innovatief en onderscheidend gepresenteerde opleidingskenmerken soms weliswaar een hoge score op een bepaald cluster hebben, maar op hetzelfde moment een andere score lijken te verminderen. Wij hebben de indruk dat de nadruk op kleinschaligheid en intensieve begeleiding, gebruikmakend van tutores en frequente feedback, het gevoel van keuzevrijheid van de student kan verminderen.

De weinig opvallende score voor communicatie, faciliteiten en gebouwen zal er mee te maken hebben dat veel experimentele opleidingen onderdeel uitmaken van de universitaire infrastructuur. Het onderwijs vindt plaats in dezelfde gebouwen, ondersteuning en facilitair personeel is vaak hetzelfde, en studenten maken gebruik van dezelfde bibliotheek en ICT-faciliteiten.

Literatuur

- Advies Commissie Ruim baan voor talent. Den Haag: november 2004
- Beoordelingskader Commissie Ruim baan voor talent. Den Haag: augustus 2004
- Commissie 'Ruim Baan voor Talent'. Tussenrapportage 2005. Den Haag: februari 2006
- Websites van instellingen:
  - *Universiteit Utrecht* www.uu.nl
  - ✓ *University College* www.ucu.uu.nl
  - ✓ *Roosevelt Academy* www.roac.nl
  - *Universiteit van Tilburg* www.uvt.nl
  - *Rijksuniversiteit Groningen* www.rug.nl
  - *Erasmus Universiteit Rotterdam* www.eur.nl
  - *Vrije Universiteit Amsterdam* www.vu.nl
  - *Hogeschool Zuyd* www.hszuyd.nl
  - *Internationale Hogeschool Breda* www.nhtv.nl
  - *Hogeschool InHolland* www.inholland.nl

Bijlage 1 Vragenlijst Bachelor (Nederlands)

VRAGENLIJST NATIONALE STUDENTENENQUETE 2006

-voltijdstudenten-

In opdracht van het ministerie van Onderwijs doet Research voor Beleid onderzoek naar speciale opleidingen aan universiteiten en hogescholen in Nederland. Daarbij gaat het met name om hoe de studenten zelf over hun opleiding oordelen.

In de onderstaande enquête wordt gevraagd naar jouw mening over de opleiding die je volgt. We zouden je medewerking erg op prijs stellen.

A. ALGEMEEN

1. Wat is de naam van je huidige opleiding?

.....

2. Wat is de naam van de instelling waaraan je deze opleiding volgt?

.....

3. In welke maand en welk jaar ben je officieel gestart met deze opleiding?

- Januari 2006
- September 2005
- Januari 2005
- September 2004
- Vóór september 2004   ---- **Einde vragenlijst**
- Anders, namelijk .....

4. Ben je een man of vrouw?

- Man
- Vrouw

B. ONDERWIJSPROGRAMMA

Nu volgt een aantal kenmerken over de inhoud, de keuzeruimte en de samenhang in de opleiding die je nu volgt. Zou je steeds een rapportcijfer variërend van 1 (zeer slecht) tot en met 10 (uitmuntend) willen geven? Het gaat daarbij om jouw eigen oordeel.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

5. Zou je met een rapportcijfer van 1 tot 10 jouw algemene oordeel over je opleiding bij de genoemde instelling kunnen geven?
..... (cijfer)

De serie vragen die nu volgt gaat over de inhoud van de opleiding

6. De mate waarin de geboden studiestof inhoudelijk interessant is
.....(cijfer)
7. Het niveau van de studiestof
.....(cijfer) *(we bedoelen hier of je het niveau vindt passen bij je HBO- of WO opleiding)*
8. Het niveau van toetsing en beoordeling
.....(cijfer) *(we bedoelen hier of je het niveau vindt passen bij je HBO- of WO opleiding)*
9. De ruimte die het studieprogramma je biedt voor bijvakken en keuzevakken
.....(cijfer)
10. De mogelijkheid om de studie in je eigen tempo te volgen
.....(cijfer)
11. De mogelijkheden om je eigen afstudeerrichting of specialisatie te kiezen of daar naar over te stappen
.....(cijfer)
12. De mogelijkheid die je opleiding je biedt om in het buitenland te studeren of stage te lopen
.....(cijfer)
13. De koppeling tussen theorie en praktijk in de opleiding
.....(cijfer)
14. De samenhang tussen de afzonderlijke vakken.
.....(cijfer)
15. De mate waarin de studie jaren op elkaar voortbouwen.
.....(cijfer)

C. WERKVORMEN EN PRAKTIJK

De volgende kenmerken gaan over de werkvormen en de praktijk van je opleiding. Zou je weer rapportcijfers van 1 (zeer slecht) tot 10 (uitmuntend) willen geven?

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

16. De mate waarin de opleiding je aanzet tot het actief leren toepassen van de stof
.....(cijfer)
17. De mate waarin het studieprogramma een kritische instelling stimuleert.
.....(cijfer)
18. De ruimte in het studieprogramma voor oefening van praktische vaardigheden
.....(cijfer)
19. De mate waarin de opleiding een helder beeld geeft van beroep en arbeidsmarkt
.....(cijfer)
20. De mogelijkheden voor het opdoen van beroepservaring, door stages en dergelijke
.....(cijfer)
- 21a. **WO:** Maak je in je opleiding tot nu toe genoeg kennis met wetenschappelijk onderzoek
.....(cijfer)
- 22b. **HBO:** Maak je in je opleiding tot nu toe genoeg kennis met het toepassen van onderzoek?
.....(cijfer)

D. DOCENTEN

De volgende kenmerken gaan over de docenten van de opleiding die je nu volgt. Zou je per kenmerk weer een rapportcijfer variërend van 1 (heel slecht) tot en met 10 (uitmuntend) willen geven?

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

23. De inhoudelijke deskundigheid van de docenten
.....(cijfer)
24. Het vermogen van de docenten om de stof helder over te dragen en je leerproces te stimuleren
.....(cijfer)
25. Het contact met en de feedback van docenten.
.....(cijfer)

E. ORGANISATIE

De volgende kenmerken gaan over de organisatie van de opleiding. Zou je jouw ervaring met de verschillende aspecten willen uitdrukken in een rapportcijfer van 1 tot en met 10? Het cijfer 1 betekent 'zeer slecht' en het cijfer 10 'uitmuntend'.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

26. De tijdige bekendmaking van toetsresultaten en andere beoordelingen
.....(cijfer)
27. De communicatie van de instelling over je rechten en plichten als student
.....(cijfer)
28. De informatie van je opleiding over het vakkenaanbod en les- en tentamentijden en andere praktische zaken.
.....(cijfer)
29. De mate waarin je actief kan bijdragen aan evaluatie of beleid van de opleiding
.....(cijfer)
30. De haalbaarheid om het eerste studiejaar af te ronden in de tijd die er voor staat
.....(cijfer)
31. De haalbaarheid om de volledige opleiding af te ronden in de tijd die er voor gerekend wordt.
.....(cijfer)
32. De mogelijkheden om examens/ tentamens te herkansen of een achterstand in te halen
.....(cijfer)
33. De begeleiding van de studievoortgang
.....(cijfer)

F. FACILITEITEN

Nu volgt een aantal kenmerken van de faciliteiten van de opleiding die jij volgt. Zou je van de onderwijsfaciliteiten die ik noem je oordeel kunnen geven in een rapportcijfer van 1 "zeer slecht" tot en met 10 'uitmuntend'.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

34. De geschiktheid van de collegezalen en lesruimtes van jouw opleiding
.....(cijfer)
35. De geschiktheid van de practicum- en oefenruimtes van jouw opleiding
.....(cijfer)
36. De beschikbaarheid van werkplekken voor zelfstudie
.....(cijfer)

37. De mate waarin je toegang hebt tot de benodigde vakdocumentatie
.....(cijfer)
38. De voor jou beschikbare computer- en netwerkfaciliteiten
.....(cijfer)
39. De beschikbaarheid van het onderwijsmateriaal zoals dictaten, readers en syllabi
.....(cijfer)

G. TAALORDEEL

Kun je antwoord geven op de volgende vragen over de studie?

40. Is de studie moeilijker of makkelijker dan je verwacht had?
- Moeilijker
  - Precies goed
  - Makkelijker
41. Is de studie praktijkgericht of theoretischer dan je verwacht had?
- Praktijkgericht
  - Precies goed
  - Theoretischer

H. ALGEMENE FACILITEITEN

42. Woon je op dit moment op kamers of zou je op kamers willen wonen in de stad waar je studeert?
- Woont op dit moment op kamers (in de buurt van) de studiestad
  - Woont niet op kamers in (de buurt van) de studiestad, maar zou hier wel op kamers willen wonen
  - Woont niet op kamers en is niet op zoek naar een kamer → **GA NAAR VRAAG 46**

Nu volgt een aantal vragen over algemene faciliteiten in de stad waar je studeert. Zou je van de voorzieningen die ik noem je oordeel kunnen geven in een rapportcijfer van 1 'zeer slecht' tot en met 10 'uitmuntend'

Geef een cijfer van 1 tot 10 voor:

43. Je beschikbaarheid van woonruimte voor studenten in je studiestad
.....(cijfer)
44. De kwaliteit van woonruimte voor studenten in je studiestad
.....(cijfer)

45. De betaalbaarheid van woonruimte voor studenten in je studiestad
.....(cijfer)
46. De culturele voorzieningen in je studiestad, zoals bioscopen en theaters
.....(cijfer)
47. De horeca-voorzieningen in je studiestad, zoals cafés en eetcafés
.....(cijfer)
48. Aanbod aan studenten- en/of -studieverenigingen in je studiestad
.....(cijfer)
49. De sportvoorzieningen voor studenten
.....(cijfer)
50. De bereikbaarheid van je hogeschool of universiteit met het openbaar vervoer
.....(cijfer)
51. De kantine of het bedrijfsrestaurant van je hogeschool of universiteit
.....(cijfer)

I. OORDEELSVORMING

We hebben je gevraagd om je opleiding op een reeks punten te beoordelen. We zijn ook benieuwd welke onderwerpen je daarbij zelf het belangrijkste vindt. De onderwerpen zijn samen te vatten in tien hoofdonderwerpen.

Wil je voor elke van deze onderwerpen aangeven, weer in rapportcijfers van 1 tot 10, hoe zwaar ze meetellen in je algemene oordeel over je opleiding? 1 staat daarbij voor heel onbelangrijk en 10 voor heel belangrijk.

52. De inhoud van de opleiding
.....(cijfer)
53. De keuzeruimte binnen de opleiding
.....(cijfer)
54. De samenhang binnen de opleiding
.....(cijfer)
55. De werkvormen van de opleiding
.....(cijfer)
56. De mogelijkheden binnen de opleiding om je voor te bereiden op je loopbaan
.....(cijfer)
57. De docenten van de opleiding
.....(cijfer)

58. De communicatie door de opleiding
.....(cijfer)
59. De praktische organisatie van de opleiding
.....(cijfer)
60. De geschiktheid van de huisvesting van de opleiding
.....(cijfer)
61. De faciliteiten van de opleiding
.....(cijfer)

J. STUDIE

62. Hoeveel uur besteed je in een gemiddelde studieweek aan je opleiding, afgezien van stageperiodes?
(we bedoelen hier de tijd die het aangeboden onderwijs kost, plus de tijd die je zelfstandig studeert)
- 0 t/m 9 uur, namelijk:
.....
- 10 t/m 99 uur,
namelijk:.....
63. Hoeveel van die uren zijn contacturen (afgezien van je stageperiodes)
(we bedoelen hier aangeboden onderwijs, zoals colleges, werkgroepen, practica, begeleiding)
- 0 t/m 9 uur, namelijk:
.....
- 10 t/m 99 uur,
namelijk:.....
64. Hoe groot is de gemiddelde groep studenten bij werkgroepen en/of praktische oefeningen?
(alleen de eerste vier antwoordcategorieën opnoemen)
- kleiner dan 5
- 5-10
- 11-30
- 31 of meer
- Geen antwoord
65. Hoe groot is de groep studenten bij de meeste hoorcolleges/lessen?
(de eerste vier antwoordcategorieën opnoemen)
- minder dan 50
- 50-100
- 101-300
- 301 of meer
- Geen antwoord

66. Kun je een schatting geven van de verplichte extra studiekosten die je van je opleiding per jaar moet maken, exclusief collegegeld? (we bedoelen hier kosten voor boeken, readers, excursies, materiaalkosten enzovoorts)
- Tot en met €250,-
  - €251,- tot €500,-
  - €501,- tot €1.000,-
  - €1.001,- tot €2.000,-
  - Meer dan €2.000,-
67. Hoeveel uren besteed je gemiddeld per week aan een betaalde bijbaan?
- 0 uur (geen betaalde baan)
  - 1-4 uur
  - 5-8 uur
  - 9-12 uur
  - 13-16 uur
  - 17 uur of meer
68. Hoe vind je de algehele sfeer bij de opleiding?
- Heel goed
  - Goed
  - Niet goed en niet slecht
  - Slecht
  - Heel slecht
69. Hoe groot schat je de kans, in procenten, dat je een passende baan vindt na afronding van je *bachelor*opleiding?
.....%
70. Hoe groot schat je de kans, in procenten, dat je een passende baan vindt na afronding van een eventuele *master*opleiding?
.....%
71. Wil je na deze bacheloropleiding een masteropleiding gaan doen?
- Ja
  - Nee
72. Heb je een deel van je studie in het buitenland gedaan? We bedoelen geen excursies e.d., maar een verblijf van minimaal twee maanden.
- Ja
  - Nee → **GA NAAR VRAAG 75**

73. In welk land heb je gestudeerd?

- Groot-Brittannië
  - Duitsland
  - België
  - Frankrijk
  - Verenigde Staten
  - Spanje
  - Antillen/Suriname
  - Afrika
  - Azië
  - Anders, nl
- .....

74 Welk onderdeel van je opleiding heb je in het buitenland gedaan?

(Meer antwoorden mogelijk)

- Keuzevak
  - Stage
  - Scriptie/Afstudeeronderzoek
  - Anders, namelijk
- .....

K. PERSOONSgegevens
----

75. Wat is je leeftijd?

.....jaar

76. Reken je jezelf tot een allochtone bevolkingsgroep?

- Ja
- Nee
- Wil niet zeggen

77. Hoeveel studiepunten heb je nu binnen deze opleiding totaal behaald? We bedoelen studiepunten in ECTS vanaf het begin van je opleiding, een volledig afgerond studiejaar komt overeen met 60 ECTS.

- 60 ECTS of minder (1 jaar)
- 61-120 ECTS (2 jaar)
- 121-180 ECTS (3 jaar)
- Meer dan 180 ECTS (meer dan 3 jaar)

78. Heb je al een afstudeerrichting of specialisatie gekozen?

- Nee
- Ja, namelijk.....*(naam afstudeerrichting of specialisatie)*

79. Ben je sinds je bent gaan studeren wel eens tussentijds veranderd van studie of instelling waaraan je studeerde?
- Ja
  - Nee
80. Met welk diploma ben je toegelaten tot je opleiding?
- HAVO
  - VWO
  - MBO
  - HBO – propedeuse (of niet afgeronde HBO opleiding)
  - HBO - diploma
  - Universiteit – propedeuse (of niet afgeronde universitaire opleiding)
  - Universiteit - doctoraal examen
  - Buitenlandse opleiding
  - Geen - toelatingsexamen/gesprek
81. Welk profiel had je op de middelbare school (als je geen van onderstaande profielen had, maak een inschatting van het meest relevante profiel)
- NT (natuur&techniek) (bijv. *WiskundeB, Natuurkunde, Scheikunde*)
  - NG (natuur&gezondheid) (bijv. *Wiskunde, Biologie, Scheikunde*)
  - EM (economie&maatschappij) (bijv. *Economie, WiskundeA, Aardrijkskunde, Geschiedenis*)
  - CM (cultuur&maatschappij) (bijv. *Frans, Duits, Geschiedenis*)
82. Wat was je gemiddelde eindexamencijfer op de middelbare school?
- 8 of hoger
  - 7,5 tot 8 (lager dan 8, maar hoger of gelijk aan 7,5)
  - 7 tot 7,5 (lager dan 7,5 maar hoger of gelijk aan 7)
  - 6,5 tot 7 (lager dan 7, maar hoger of gelijk aan 6,5)
  - lager dan 6,5
- 83.a Wat is de postcode waar je woonde ten tijde van je vooropleiding? (alleen de cijfers invullen)
- ..... postcode   **→ GA NAAR 84**
- Weet ik niet   **→ GA NAAR 83.b**
  - wil niet zeggen   **→ GA NAAR 83.c**
- 83.b Indien postcode onbekend, de plaats waar je toen woonde?
- ..... woonplaats   **→ GA NAAR 84**
- wil niet zeggen   **→ GA NAAR 84**
- 83.c Zou je dan de naam van de plaats waar je toen woonde willen noemen?
- ..... woonplaats
- wil niet zeggen

84. Wat is de hoogste opleiding die één van je ouders heeft afgerond? (we bedoelen hier de hoogstgenoten opleiding van de ouder met de hoogste opleiding. Het gaat om alle opleidingen samen, dus ook later behaalde opleidingen)
- Geen opleiding of basisonderwijs
  - LBO, LTS, Mavo of VMBO (Voorbereidend beroepsonderwijs)
  - Havo
  - Vwo
  - Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)
  - Hoger beroepsonderwijs (HBO)
  - Wetenschappelijk onderwijs (universiteit)
  - Anders, namelijk:..... (bijvoorbeeld Nima, SPD, Nivra, opleiding buiten Nederland)
85. Als volgende willen we graag weten hoe belangrijk of onbelangrijk voor jou de volgende redenen zijn om te studeren? Ik noem nu een aantal redenen:
- Ik wil mij verder ontwikkelen
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk
86. Het studentenleven
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk
87. De inhoud van het vak
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk
88. Straks een goeie baan krijgen
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk
89. Straks iets maatschappelijk nuttigs gaan doen
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk

90. De top bereiken
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk
91. Nog niet werken
- helemaal niet belangrijk
  - niet belangrijk
  - neutraal
  - belangrijk
  - heel belangrijk
92. Is er voor jou een andere belangrijke reden om te studeren die nog niet is genoemd?
- ja, nl.....
  - nee

Dit was de laatste vraag. Bedankt voor je medewerking.

Bijlage 2 Vragenlijst Master (Nederlands)

VRAGENLIJST NATIONALE STUDENTENENQUETE 2006

-masterstudenten-

NEDERLANDS

In opdracht van het ministerie van Onderwijs doet Research voor Beleid onderzoek naar speciale opleidingen aan universiteiten en hogescholen in Nederland. Daarbij gaat het met name om hoe de studenten zelf over hun opleiding oordelen.

In de onderstaande enquête wordt gevraagd naar jouw mening over de opleiding die je volgt. We zouden je medewerking erg op prijs stellen.

A. ALGEMEEN

1. Wat is de naam van jouw huidige opleiding?

.....

2. Wat is de naam van de instelling waaraan je deze opleiding volgt?

.....

3. In welke maand en welk jaar ben je officieel gestart met deze opleiding?

- Januari 2006
- September 2005
- Januari 2005
- September 2004
- Vóór september 2004   ---- **Einde vragenlijst**
- Anders, namelijk .....

4. Ben je een man of vrouw?

- Man
- Vrouw

B. TOELATING EN AANSLUITING

We willen we over een aantal aspecten van je opleiding jouw eigen kwaliteitsoordeel. Zou je steeds een rapportcijfer variërend van 1 (zeer slecht) tot en met 10 (uitmuntend) willen geven? Het gaat daarbij om jouw eigen oordeel.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

5. Zou je met een rapportcijfer van 1 tot 10 jouw algemene oordeel over je opleiding bij de genoemde instelling kunnen geven?
..... (cijfer)

5. Welk cijfer geef je voor de toelatingsprocedure van de opleiding?
.....(cijfer)

6. Welk cijfer geef je voor de mate waarin de opleiding de te verwachten aansluiting op je vooropleiding waarmaakt?
.....(cijfer)

7. Welk cijfer geef je voor de kwaliteit van de voorlichting over deze masteropleiding?
.....(cijfer)

C. ONDERWIJSPROGRAMMA

Nu volgt een aantal kenmerken over de inhoud, de keuzeruimte en de samenhang in de opleiding die je nu volgt.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

8. De mate waarin het geboden onderwijs inhoudelijk interessant is
.....(cijfer)

9. Het niveau van de studiestof
.....(cijfer) *(we bedoelen hier of je het niveau vindt passen bij je master opleiding)*

10. Het niveau van toetsing en beoordeling
.....(cijfer) *(we bedoelen hier of je het niveau vindt passen bij je master opleiding)*

11. De mogelijkheden die dit masterprogramma je biedt voor bijvakken en keuzevakken
..... (cijfer)

12. De mogelijkheid om je in de door jou gewenste richting te verdiepen of specialiseren
..... (cijfer)

13. De ruimte die deze masteropleiding biedt om relevante internationale ervaring op te doen
..... (cijfer)

14. De mogelijkheid om de studie in je eigen tempo te volgen
..... (cijfer)
15. De mate waarin de toetsing en beoordeling aansluit op de studiestof
..... (cijfer)
16. De koppeling tussen theorie en praktijk in de opleiding
..... (cijfer)
17. De inhoudelijke samenhang tussen de onderdelen van je masterprogramma
..... (cijfer)

D. WERKVORMEN EN PRAKTIJK

De volgende kenmerken gaan over de werkvormen en de praktijk van je opleiding. Zou je weer rapportcijfers van 1 (zeer slecht) tot 10 (uitmuntend) willen geven?

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

18. De mate waarin de opleiding je aanzet tot het actief toepassen van de stof
..... (cijfer)
19. De mate waarin het studieprogramma een kritische instelling stimuleert
..... (cijfer)
20. De mate waarin je opgeleid wordt voor het analyseren en aanpakken van complexe problemen
..... (cijfer)
21. De mate waarin de opleiding een helder beeld geeft van beroep en arbeidsmarkt.
..... (cijfer)
22. De mate waarin het studieprogramma aansluit bij actuele ontwikkelingen in het vak.
..... (cijfer)
23. Het contact dat je in de opleiding krijgt met de beroepspraktijk
..... (cijfer)   *(Bij researchmasters betreft dit ook de praktijk van wetenschappelijk onderzoek!)*

E. DOCENTEN

De volgende kenmerken gaan over de docenten van de opleiding die je nu volgt. Zou je per kenmerk weer een rapportcijfer variërend van 1 (heel slecht) tot en met 10 (uitmuntend) willen geven?

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

24. De inhoudelijke deskundigheid van de docenten
..... (cijfer)

25. Het vermogen van de docenten om je leerproces te stimuleren
..... (cijfer)
26. De vaardigheid van de docenten om in de taal te doceren waarin het onderwijs wordt gegeven
..... (cijfer)
27. Het *individuele* contact met docenten.
..... (cijfer)

F. ORGANISATIE

De volgende kenmerken gaan over de organisatie van de opleiding. Zou je jouw ervaring met de verschillende aspecten willen uitdrukken in een rapportcijfer van 1 tot en met 10? Het cijfer 1 betekent 'zeer slecht' en het cijfer 10 'uitmuntend'.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

28. De tijdige bekendmaking van toetsresultaten en andere beoordelingen
..... (cijfer)
29. De communicatie van de instelling over je rechten en plichten als student
..... (cijfer)
30. De informatie van je opleiding over het vakkenaanbod, de beschikbaarheid van docenten en andere praktische zaken.
..... (cijfer)
31. De mate waarin je actief kan bijdragen aan evaluatie of beleid van de opleiding
..... (cijfer)
32. De haalbaarheid om je masteropleiding af te ronden in de tijd die er voor gerekend wordt.
..... (cijfer)
33. De mogelijkheden om examens/ tentamens te herkansen of een achterstand in te halen
..... (cijfer)
34. De begeleiding van de studievoortgang
..... (cijfer)

G. GEBOUWEN & FACILITEITEN

Nu volgt een aantal kenmerken van de faciliteiten van de opleiding die jij volgt. Zou je van de onderwijs-faciliteiten die ik noem je oordeel kunnen geven in een rapportcijfer van 1 “zeer slecht” tot en met 10 ‘uitmuntend’.

Geef een rapportcijfer van 1 tot 10 voor:

35. De kwaliteit van de onderwijsruimtes van jouw opleiding
..... (cijfer)
36. De faciliteiten van je opleiding voor zelfstandig werk
..... (cijfer)
37. De mate waarin je toegang hebt tot de benodigde vakdocumentatie, bijv. in bibliotheek of mediatheek.
..... (cijfer)
38. De voor jou beschikbare computer- en netwerkfaciliteiten
..... (cijfer)

H. TOTAALORDEEL

Kun je antwoord geven op de volgende vragen over de studie?

39. Is de studie moeilijker of makkelijker dan je verwacht had?
- Moeilijker
  - Precies goed
  - Makkelijker
40. Is de studielast meer of minder dan je verwacht had?
- Meer
  - Precies goed
  - Minder
41. Is de studie praktijkgericht of theoretischer dan je verwacht had?
- Praktijkgericht
  - Precies goed
  - Theoretischer

I. OORDEELSVORMING

We hebben je gevraagd om je opleiding op een reeks punten te beoordelen. We zijn ook benieuwd welke onderwerpen je daarbij zelf het belangrijkste vindt. De onderwerpen zijn samen te vatten in tien hoofdonderwerpen. Wil je voor elke van deze onderwerpen aangeven, weer in rapportcijfers van 1 tot 10, hoe zwaar ze meetellen in je algemene oordeel over je opleiding? 1 staat daarbij voor heel onbelangrijk en 10 voor heel belangrijk.

42. De aansluiting bij de vooropleiding
..... cijfer
43. De inhoud van de opleiding
..... cijfer
44. De keuzeruimte binnen de opleiding
..... cijfer
45. De samenhang binnen de opleiding
..... cijfer
46. De werkvormen van de opleiding
..... cijfer
47. De loopbaanvoorbereiding binnen de opleiding
..... cijfer
48. De docenten van de opleiding
..... cijfer
49. De communicatie door de opleiding
..... cijfer
50. De praktische organisatie van de opleiding
..... cijfer
51. De geschiktheid van de huisvesting en faciliteiten van de opleiding
..... cijfer

J. STUDIE

Ik stel je nu een aantal vragen over andere aspecten van je studie.

52. Hoeveel uur besteed je in een gemiddelde studieweek aan je opleiding, afgezien van stageperiodes? (we bedoelen hier de tijd die het aangeboden onderwijs kost, plus de tijd die je zelfstandig studeert)
- 0 tot 9 uur, namelijk:...
  - 10 tot 99 uur, namelijk:..
53. Hoeveel van die uren zijn contacturen (afgezien van je stageperiodes)
(we bedoelen hier aangeboden onderwijs, zoals colleges, werkgroepen, practica, begeleiding)
- 0 t/m 9 uur, namelijk:
.....
  - 10 t/m 99 uur,
namelijk:.....
54. Hoe groot is de gemiddelde groep studenten bij werkgroepen en/of praktische oefeningen?
(alleen de eerste vier antwoordcategorieën opnoemen)
- kleiner dan 5
  - 5-10
  - 11-30
  - 31 of meer
  - Geen antwoord
55. Hoe groot is de groep studenten bij de meeste hoorcolleges/lessen?
(de eerste vier antwoordcategorieën opnoemen)
- minder dan 50
  - 50-100
  - 101-300
  - 301 of meer
  - Geen antwoord
56. Kun je een schatting geven van de verplichte extra studiekosten die je van je opleiding per jaar moet maken, exclusief collegegeld? (we bedoelen hier kosten voor boeken, readers, excursies, materiaalkosten enzovoorts)
- Tot en met €250,-
  - €251,- tot €500,-
  - €501,- tot €1.000,-
  - €1.001,- tot €2.000,-
  - meer dan €2.000,-
  - weet niet

57. Hoeveel uren besteed je gemiddeld per week aan een betaalde bijbaan?
- 0 uur (geen betaalde baan)
  - 1-4 uur
  - 5-8 uur
  - 9-12 uur
  - 13-16 uur
  - 17 uur of meer
58. Hoe vind je de algehele sfeer bij de opleiding?
- Heel goed
  - Goed
  - Niet goed en niet slecht
  - Slecht
  - Heel slecht
59. Hoe groot schat je de kans, in procenten, dat je een passende baan vindt na afronding van je masteropleiding?
- .....%

K. PERSOONSgegevens

60. Wat is je leeftijd?
- ..... jaar
62. Welk deel van de master heb je inmiddels afgerond?
- Minder dan 25%
  - 25% - 49%
  - 50% - 74%
  - 75% of meer
63. Heb je een voorbereidend programma gevolgd (schakelprogramma, instroomprogramma, premaster) om toegelaten te worden tot de masteropleiding?
- Ja
  - Nee   **→ GA NAAR 66**
64. Wat was de studielast/omvang van dit programma (in ECTS-punten)?
- Minder dan 15
  - 15 tot 30
  - 30 tot 45
  - 45 tot 60
  - Meer dan 60
65. Met welke vooropleiding ben je toegelaten tot dit voorbereidende programma?
- HBO
  - WO-bachelor (of WO-doorstroom "oude stijl")
  - WO master (of WO-doctoraal)
  - Anders, nl.....<<invullen naam opleiding of naam instelling>>

66. Met welke vooropleiding ben je toegelaten tot deze masteropleiding?
- HBO
  - WO-bachelor (of WO-doorstroom "oude stijl")
  - WO master (of WO-doctoraal)
  - Anders, nl. <<invullen naam opleiding of naam instelling>>

L. STUDIEKEUZE

Ik stel je nu een aantal vragen met betrekking tot de **keuze** van je masteropleiding.

67. Hoe lang voor de start van je huidige opleiding besloot je **welke master** je wilde gaan doen?
- Meer dan een jaar van tevoren
  - Tussen een half jaar en een jaar van tevoren
  - Minder dan een half jaar van tevoren
  - Weet niet
69. Hoe lang voor de start van je huidige opleiding besloot je naar welke **instelling** je toe zou gaan?
- Meer dan een jaar van tevoren
  - Tussen een half jaar en een jaar van tevoren
  - Minder dan een half jaar van tevoren
  - Weet niet

Dit was de laatste vraag. Bedankt voor je medewerking.

Research voor Beleid
Schipholweg 13 - 15
Postbus 985
2300 AZ Leiden
telefoon: (071) 5253737
telefax: (071) 5253702
e-mail: rvb@rvbh.nl
www.researchvoorbeleid.nl

Schipholweg 13 - 15
Postbus 985
2300 AZ Leiden
telefoon: (071) 525 37 37
telefax: (071) 525 37 02
email: rvb@rvbh.nl
www.researchvoorbeleid.nl